Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности сила!

SVOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 8 ЧЕРВНЯ 1911. ЧИСЛО 23. VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JUNE 8, 1911. No. 23.

ВАЖНЕ ДЛЯ МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ І ОРҐАНІЗАТОРІВ Р. Н. С.

Отсим повідомляємо усіх пп. місцевих Урядників і орґанізаторів Р. Н. Союза, що на підставі параґрафу 276 старого, а 273 нового статута, посмертна запомога може бути записана лишень на жінку, дітей або яких инших кревних. Запис посмертного на особи чужі, на церкви, або на всякі инші інституції, як також записуване посмертного в сей спосіб: „після тестаменту“ — не є важний, бо се спротивляє ся законам Сполучених Держав. Для того просимо застосувати ся до сего правила при виповнюваню деклярацій і змінюваню спадкоємців.

Просимо також на місячних справозданях завсігди подавати причину суспендованя або вимазуваня членів.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розхід за місяць май с. р. єсть:

За померших членів або їх жени і за випадки каліцтва.

Відділ.		
46.	Климуш Максим	$1000.00
10.	Грибіник Василь	1000.00
70.	Воронка Лев	1000.00
262.	Загочевська Олена	500.00
28.	Вартник Федор	1000.00
121.	Горват Йосиф	1000.00
52.	Долинка Юрій	1000.00
132.	Іванович Михайло	1000.00
165.	Скробут Антін	400.00
134.	Пригода Іван	1000.00
39.	Велич Іван	1000.00
1.	Кулянда Микита	1000.00
8.	Співак Петро	1000.00
65.	Гриценко Василь	900.00
95.	Прислопський Яким	600.00
278.	Мільчаковська Н., ж. Петра	400.00
46.	Борецька Анна, ж. Мих.	400.00
65.	Пец Параска, ж. Мих.	400.00
1.	Челак Марія, ж. Івана	400.00
33.	Лучканич Мар., ж. Івана	400.00
2.	Заверач Гаврило	100.00
12.	Михалиско Петрина	100.00
217.	Андрусів Василь	100.00

Разом виплачено запомог	$15,700.00
Платня Гол. уряд. за май	270.00
Адміністр. Союза за май	174.52
За книги для Братств	198.00
Весь розхід виносить	$16.342.52

Розмет платить 11.622 членів на ціле посмертне (кождий по 1.22 цнт.) і 1633 членів на пів посмертного (кождий по 66 центів).

Крім того кождий член платить за орґан „Р. Н. Союза“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі, на Еміґраційний Фонд по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.50 дол., а на половину посмертного 84 центів.

Дм. Капітула, гол. предсід.
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

НОВИНКИ.

¶ В 20. ч. пітсбурського „Rusin-а“ читаємо на 2-гій стороні ось яку „іскру“: „Svoboda“, organ staroho rus'koho narodnoho Sojuza popuskajet iz vysokich tonov. Sjak i tak otzyvalasja na „narodovstvo“ svjaščenstva, ťich „hadov“... No svjaščenstvo dokazalo i dokažet, čto lem tak jesť i budet opravdivym narodovcem, jesli jesť dobrym svjaščenstvom. I „Svoboda“ prihadala sebi, i dolžna prihadati, že nec Hercules contra plures, ťim menše...“

Щось той „Rusin“ торочить, щось ніби не доказує, викропковує свої задушевні бажаня та мрії, а на ділі аж давить ся з превеликої радости, що ось то, мовляв, нема понад нас і наші діти, бо... nec Hercules contra plures!... Під словом „Hercules“ треба тут розуміти нашу „Свободу“ і її читачів, а під словом „plures“ — частину руського духовеньства в Америці.

І що то за чванькуватість у тих славних редакторів від словацького „Rusin-а“... Читаючи сю „іскру“, годі обігнати ся від відомомої нашої приказки: І ти, Трицю, пан?... А що ви за одні, панове превелебні, тай яке вам діло до нашої часописи? Глузуєте собі із „Свободи“, що вона „popuskajet“. Пождіть но ви, превелебні панове! Нехай тільки наш нарід визнає ся в теперішний ситуації, тоді ви не так ще будете „попускати“!... В своїм засліпленю і гордости ви уважаєте себе такою силою (plures), що навіть сам Геркулес (тут руський нарід) не в силі вас поконати! Чи справді ви такі непобідимі? І чим же ви сильні? Чи може працею та пікłованєм над недолею повіреної вам пастви? Ой, знаємо ми вас, аж надто добре знаємо!... Прийде час, що вам приглянеть ся зблизька уся американська Русь, а тоді ви пізнаєте, що наш нарід, то таки Геркулєс, сильний Геркулєс, котрий потрясе вашими „престолами“ аж до самого корінꙗ, себ то цілком по радикальному!... Із „Свободою“ ви собі не заходіть, не пхайте свого носа до чужої табакерки, людий не зачіпайте і не провокуйте та не викликайте вовка з ліса... „Свобода“ лиш припинила на якийсь час свої „Думки на часі“, але вони ще не вичерпані, їм ще далеко до кінця!... „Свобода“ подала вам руку до згоди, а ви сю руку відтручуєте і ще чваните ся нібито якоюсь побідою. От дайте собі спокій, панове превелебні, і не змушуйте нас хапатись за остре перо... Ви лучше пильнуйте своїх власних сідалищ, котрі під вами дуже вже скриплять, ведіть дальше борбу із своїм побратимом „Р. А. Вістником“, тримайтесь свого „Собранія“, а нас лишіть на поталу руському „Геркулєсови“... Головна річ: не глузуйте зі „Свободи“ годі, коли вона замовкла, бажаючи згоди. Памятайте, що від вас тільки залежить, чи „Свобода“ має мовчати далї, чи може прийдеть ся їй ставати опять до борби з вашими „plures“... Чи свербить вас шкіра?..

¶ З польського тижневника „Przyjaciel górnika“, що виходить в Шамокін, Па. довідуємо ся, що п. Іван Копистянський, один з найбільше знаних тамошних молодців, син загально знаного руського бізнесїста, Юлїяна Копистянського. зложив минувшого понеділка адвокатську присягу в Sunbury і зістав принятий до адвокатської палати нортумберляндського округа.

П. Іван Копистянський, се перший руський адвокат, уроджений і вихований в Америці. Низші школи і школу середну скінчив в родиннім місті, в Шамокін. Відтак записав ся до нормальної школи (Normal School) в Kutztown, а правничі студії покінчив з відзначенєм в науковім закладі Dickinson Law в Carlisle. По скінченю шкіл дістав посаду в бюрі мирового судії, п. Кжикви в Шамокін і тут перебув півтора року, приготовляючи ся до адвокатського іспиту. Молодий наш адвокат задумує заложити своє правниче бюро наразї таки в бюрі п. Кжикви, а пізнійше — як можна надіяти ся — заложить свою власну адвокатську канцелярію. Клієнтів п Копистянському певно не забракне, бо він є одиноким славянським адвокатом на цілу широку околицю. Желаємо п. Копистянському як найліпших успіхів на його новій дорозї!

¶ Минувшого тижня на звіснім прогульковім острові Нюйорчан „Куні Айленд“, згорів „Дрімленд“, а 6-го с. м. опять вибухнув огонь в „Люна Парку“. Однак огнева сторожа, яка явила ся сейчас на місци, погасила огень, так, що виряжена ним шкода виносить всего лиш 300 дол. В наслідок слоти було дуже мало гостей, тому і переполох не був надто великий.

¶ Дня 5-го с. м. в Албани, столици стейту Ню Йорк, одноголосно перейшов „біл“, уложений орґанізаціями робітничими, а зміряючий до охорони робітницького житя в переповнених фабриках. Ніоден голос не підніс ся проти сего законопроєкту.

¶ Колисьто рекордер Тара з Бейон, Н. Дж. засудив паню Ґ. Савндерс на 30 днів арешту за се, що вона позволила собі на приятність, закурити на вулици папіроску.

¶ Повстанє в Альбанії проти турецького уряду зачинає стягати грізні хмари на політичнім овиді Европи. Альбанці підбурені острою дипльоматичною нотою Росії, та змобілізованєм її воєнної фльоти на Чорнім мори продовжують повстанє з цілою силою. Рівнож усе населенє малесенької Чорногори стануло під оружєм, щоб рушити в поміч Альбанцям, на случай, як би вони улягли турецькій перевазї. Положенє погіршило ся о стільки, що Мерідити, наймогутнійше альбанське племя повстало проти Туреччини, а і на грецькій граници вибухнули поважні непорозуміня. Мерідити вислали 10.000 людий в поле і оголосили свою непідлеглість. Наколи прийшлоб до війни поміж Туреччиною і Чорногорою, а Росія пішла сему послїдному королївству в поміч, то безперечно в се мусїлиб вмішати ся Австрія, Німеччина і Італія. Як критичною є ситуація, слїдно з того, що Анґлія з найбільшим поспіхом вислала кілька воєнних кораблів на турецькі води і змобілїзувала усю свою середземну фльоту. Наспівші тут під датою 6-го червня телеґрами з Берлїна, уважають теперішну політичну ситуацію в Европі як незвичайно критичну.

ОБРУСИТЕЛІ.

Повість із суспільного життя поліськоЇ країни,

Н. ЛАНСЬКОЇ.

*З великоруського переклала ****

(Дальше).

Старшини не було дома, коли Наталка надійшла і несьміло заковтала до дверий канцелярії. Серце в ній завмирало від непокою та смутку, а сльози що хвиля підступали до очий. Заспаний Ярема відхилив двері і висунув голову крізь шпару, але зараз затріснув двері назад, скоро пізнав жінку Макара.

— Не веліли пускати, не веліли нікого пускати, — махав він руками, ховаючись за дверми.

— Тимофієвичу! майте милосердіє, спадайте на Бога!..

— І не проси дурно! — говорив він крізь шпару.

— На одну мінуточку, абим лиш подивила ся.

— Не вільно тай годі. Хиба їх самих попроси та упадь до ніг. А то казав, що побє, якбим кого пустив. Хиба-ж не знаєш який він?

— Яремо, голубчику!

— Іди, іди собі з Богом!

— Тимофієвичу, батьку рідний, скажи хоть мені, чи живий він ще, мій любко солодкий?

— Та як не живий: лютий такий. Я до него: може тобі хлібця? — А він мені кулак показує. Іди, іди Наталко, а то ще застане тебе тут, та біда буде. Іди собі з Богом!

Але Наталка не рушала ся з місця, вона мов приросла до тих дверий, за котрими наче зьвірюка в клітці сидів запертий Макар. Сторож Ярема розсердившись нарешті за її упір, замкнув перед нею двері, і умисно стукаючи голосно чобітьми, справив ся на своє звичайне місце у кут на печи, де никаючи люльку, пролежував горілиць цілими днями і ночами.

— Голубчику мій! — простогнала Наталка. — Я тут так близенько, а не пускають до тебе, розбійники люті! сумліня не мають... Може би знов заковтати?

І вона торкнула за скобу.

Ярема удав, що не чує, а може й на правду не чув.

Наталка ждала ще зо дві години, і не знала кілько часу минуло в гризоті за чоловіком та за хорою дитиною; відтак пішла до дому. Так минули три тяжкі доби. Що днини по кілька разів бігала до волостного уряду, падала старшині до ніг, тикала Яремі гроші, але волостний цербер не давав ся підкупити, і Наталка відходила до дому ще більше згрижена.

— Не веліли пускати! чекай до пятниці, на Ігоря пустимо його! говорив Ярема. — Проси самого старшину, — радив їй, щоб очистити своє сумлінє. — Скалічу тя — каже, коли кого до него допустиш! — торочив сторож все одно і то саме, а Наталка, постоявши під дверми та поплакавши гіркими слезами, тягла ся назад по болоті до дому, не зважаючи ні на дощ, ні на вітер, що цьвігав її в лице та в заплакані очи. Ніколи вона ще не жалувала та не любила так Макара свого, як тепер. А тим більше жалувала і любила, бо приписувала собі всю вину тої біди, яка на него звалила ся. Так минуло пять день. Настала пятниця, день освободин Макара. Наталка не спала майже цілу ніч, мучили її страшні сни, і вона раз за разом будила ся, а нагадуючи що то пятниця, з утіхою зачинала хрестити ся. Стало свитати; на сході зазоріло, виділо ся, що настане хороша погода, і сходяче сонце осьвітило своїми проміннями білі облаки. Та ба! не на втіху і радість осьвітило ясне сонце убогу хату Макарову. Як раз коли Наталка упоравшись загребла грань у печи і сіла обідати — бо не готовила нічого через чотири дни, годуючи дітий чим-тим при підмозі московки Ярини — коли нараз на улици під самими вікнами дав ся чути якийсь шум, якийсь гамір людських голосів, а трохи згодом стук тяжких чоловічих чобіт у тісних темних сінях. Відгадуючи щось нового і грізного, перестрашена якимсь новим нещастем, кинулась вона до дверий, і в тій хвили їй очам представив ся страшний образ—кількоро людий, піддержуючи окровавленого Макара, що ледво передвигав ноги, вели його до хати.

— Любий ти мій! — закричала Наталка і обхопила чоловіка руками. Макар стиха і тяжко застогнав.

— Убив! убив, злодій! — простогнала вона, і без чутя мов підкошена упала на лаву.

А вечером сторож Ярема розказував коло керниці, „що як його випустили, а він зустрів старшину, та замість щоб йому дякувати, та зачав його паплюжити остатними словами, а той як його повалив на землю то вже всадив кілько влізло.“

— Дай Боже здоровлє Бичковим, — замітив Іван Хмелївський, — якби не вони, то був би на смерть убив, на силу відіймили...

— Бідний сьвіте! — зітхала тітка Ярина, — і що йому таке стало ся? Чоловік такий тихий, таж сусіди знають... Чи не пяний був?

— Цілий час пив, я і кожушину носив заставляти до коршми, — сумлінно признав ся Ярема.

На другий день Макар дістав горячку. Наталка побивалась коло него, не лишала ні на хвилину. Старші діти взяла до себе доглядати невістка Петра Підгірного; а стара московка Ярина ходила коло малої дитини в колисці.

Сивий лошак попав ся тому самому жидови, в котрого коморі була вже і кожушина Макарова.

VIII.

Пригода з Макаром дала новий доказ на руку Гаврилови Щовкунови. Він був майже рад, що стало ся саме так, як стало ся; хоть жалував дуже Макара, але швидко зміркував, що така важна пригода поправить справу далеко ліпше, ніж ненастанні дрібні кривди і напасти, з котрими люди вже так звикли ся, приймаючи їх мовчки, як щось неохибного, як градобитє, посуху, повінь або пожар.

На третий день по пригоді з Макаром в шинку зібрали ся знов знакомі нам люди. Були тут брати Бичкові, Пилип Тилипут, що був далеким свояком Макара, Петро Підгірний, Іван Хмелївський, Степан Черкас, що був, як відомо, громадським начальником, тож усі вважали його „законником“ і дукою. Гаврило Щовкун прийшов послідний, і зараз же повів розмову о головній справі.

— Самі видите, що діє ся: от чоловік погибне, — говорив Щовкун, своїм звичаєм проводячи на зборі. — Ну, і щож ви люди? — подивив ся він по всіх, пильнуючи, що скажуть.

— Та що, Гавриле, — певно що зле.

— Не треба гірше, — промовив Тилипут. — Небога жінка в такій розпуці що страх!

— Якже, вуйку Гавриле, по твойому буде? — запитав ся старий Підгірний, хотячи розміркувати якусь пораду.

— Проста річ, сказав рішуго Щовкун: скинути старшину розбійника, і по всему! Прецінь ви його вибирали, тож і ви маєте право його скинути.

— Бодай так, як ми його вибирали!

— Чи нас питають коли? — сказав Бичків.

— Ще чого забажав! — засьміяв ся Василь Крюк.

— Ну, так значить, нема що й панькатись з ним. Зірвати з него ордер: що він за старшина, коли він для своєї волости ворог! — скрикнув грізно Гаврило.

Але власне для того, що Гаврило виступив так сьміливо, то всі люди зачали повертати оглоблі.

— Коби ціла волость стала разом, то би може... а так ми самі що вдіємо?... — промовив Степан Черкас. — Кождому, ади, своєї шкіри жаль: обперіщать, як сидорову козу, — а поскаржиш ся — то й ще доложать. Тут треба по праву робити, а не як кому видить ся. Здерти ордер не штука, але ти нам, Гавриле, параґраф на те покажи.

— Ото він, братчики, по правді каже, — сказав старий Підгірний.

— Нема що казати, — кивали головами другі.

Щовкуна зачинала брати злість.

— Які забиті голови! та вам і параґраф нічого не поможе, коли не знаєте, що в царськім патенті так стоїть: що самим селянам приналежить право вибирати старшину — не вподобали одного, вибирайте другого. Тараса на бік, Федора або Бориса на його місце. Ви лише розміркуйте: за що Макара так позбиткував! чи то так можна? таж то розбій! Яке тут право?

— Правда! — зітхали мужики.

— Зовсім покалічив, так що ледви чи й подужає, — сказав Пилип Тилипут.

— От то то! Скинути його, проклятого, тай годі! — скрикнув Щовкун. — Хиба-ж я за ким побиваюсь, як не за вами? Аби вам добре було! а мені що!...

Мужики мовчали.

— Щож ми? Куди всі, туди й ми.

— Против громади не підемо, — доповів Василь Крюк, позираючи по других.

— Має ся розуміти, сказали разом Пилип і Іван Хмелївський.

— А я, людонькове, от що надумав, — обізвав ся старий Підгірний, що доси цілий час сидів тихо: почекаймо до речинця. Якраз перед Николою його урядоване кінчить ся; Ярема колись то розказував, що й посередник приїде. Ну, ми тогди зійдемо ся і скажемо: другого собі жадаємо. А тимчасом порадьмо ся, кого би покласти... Бо то так зненападу — небезпечно.

— Правда, що небезпечно,— сказали мужики.

— Як почекати, то почекати — нехай буде, пристав Щовкун, видячи, що иншим способом не достигне цілі. — Нехайже так, добре, люди?

— Добре, добре! почекаємо до речинця, — загомоніли мужики, з гуркотом встаючи з за стола.

— Ну, памятайтеж, люди, щоб не сполошились, як прийде що до чого! — сказав Щовкун і пішов у двері.

— Не дурні ми. До речинця, то до речинця — однако не довго вже чекати...

Так отже справа відложила ся. Мужики вийшли в слід за Щовкуном і коршма опорожніла.

— Ади, що загадали! — промовив заспаний жид і зачав числити гроші. — Най собі роблять, як знають, доповів рівнодушно і запер двері.

IX.

Почекаймо до речинця, однако вже не довго! — радили Соснівчани і стали чекати. О тім постановленю завідомили сусідні села, загомонів стиха мир хрещений, збираючись виразити свою нехіть, а в разі конечности і силою поперти свою волю.

Настав день вибору.

На ґанок волостного уряду вийшов старшина разом з писарем. Він був в довгій синій сукмані з ордером на широкій груди. Ждали на посередника, що мав до полудня над'їхати, бо за ним ще вчера услужний посесор Цаплик післав свої коні.

Писар був то чоловік молодий, літ двайцять-пяти, з лицем не бридким, але неприємним задля зухвалої усьмішки, що вічно на нім миготіла. Служив давнійше за почтиліона, поки за якусь там крадіжку не нагнали його; але що був чоловік письменний, а в додатку на скрізь „благонадежний“, то й зістав назначений писарем до волости, де навіть старшина не вмів читати. Один письменний на цілу волость — хибаж то не рай? Писар Курочка посідав еще одну чесноту: умів пити, але хоть був пяний, держав ся міцно на ногах і потрафив винайти яку там треба уставу.

Стоячи на ґанку коло старшини з циґаром в зубах, прислонив ся він рукою від сонця і уважно дивив ся на дорогу встелену першим студеним снігом, з під котрого місцями пролизувались брудні калюжі. На дорозі з боку видко було купу людий.

— Повинен зараз над'їхати, сказав Курочка до старшини.

— А вже би час, відповів з нехотя старшина. Від ранку чоловік товче ся, пора би вже й хробака залляти... Он як гомонять! замітив він з погордою, показуючи рукою на купу мужиків, — а все то до нічого...

— Всім розумом радять, Сидоре Тарасовичу. А ви як гадаєте о виборі? Якось вони відай не дуже вам раді, особливо по тій історії з Макаром. От признайте ся, таки не в пору ви розмахались, — ну, і замахались троха за далеко, — підсьміхкував ся писар.

Старшина відвернув ся і поправив на собі ордер.

— Нібито тут хтось о їх вибір дуже буде допитуватись, — відповів сухо старшина.

— А все таки без їх голосу не можна, хоть-би лише для самої формальности, — говорив далі писар тим самим тоном. Бо коли ми почнемо топтати право, то значить тим самим і їм тудиж покажемо дорогу. Сегодня, Сидоре Тарасовичу, нарід такі річи швидко похапує.

Старшина позівнув на весь рот, даючи до зрозуміня, що така бесіда не занимає його, але писареви було байдуже; поучаючим тоном і з добродушним видом торочив дальше: — Треба всему міру знати, Сидоре Тарасовичу, а то ви собі так позволили, мов би вже над вами і права не було.

— Е, сьмішна твоя бесіда! — перебив його старшина. — Ну, на що мужикови права? От возьмім тебе наприклад: зробив тебе пан посередник за то писарем, що твоя жінка його жінці чимось догодила, і по всему! і бесіди ніякої... До чогож тут право? — вколов і собі старшина писаря.

— Та воно правда, що так, — відповів писар. — Але все таки, знаєте, коли обома руками за букву вчепиш ся, то тогди певнійше... А он чи не Петро Іванович їдуть! — промовив розтираючи поспішно ногою догалене циґаро.

— Так, то він, — сказав старшина обтріпуючись і поправляючи ордер.

До ґанку під'їхала посесорська тріяка вороних. Мужики поздіймали шапки; писар і старшина швидко зійшли з ґанку, випростувавшись урядово. Закутаний в тепле футро виліз посередник із саний, писар і старшина кинулись піддержувати його, та поволи і осторожно випровадили на ґанок.

— Все готово? — запитав ся на ході, звертаючись до старшини.

— Готово, як пан приказали, — відповів той гланяючись до плечий посередника.

Увійшли до канцелярії. Писар раптом десь щез, мов під землю провалив ся, а старшина здіймив з посередника футро, став коло дверий, і злегка припер ся до одвірка.

— А на тебе, брате, знов скарга є — сказав посередник, призираючись в зеркало, котре показувало все в голубім сьвітлі.

Старшина ступив на перед кілька кроків і дивив ся з виразом великого здивованя на лици.

— І як здаєть ся, небезпідставна, говорив далі посередник, старанно причісуючись.

— То певно за про того Макара? — закинув обережно старшина, випереджуючи посередника.

— Еге, за про того Макара Дуботівку, — потвердив тим самим голосом Петро Іванович, обернувшись плечима до голубого зеркала і глянувши на старшину.

— Змилуйте ся, ваше високоблагородіє, найгірший опришок на ціле село, його би...

— Але ти його покалічив, — перервав посередник, підходячи до вікна.

— Я, навіть пальцем його не доторкнув ся, як Бог істинний на небі, — божив ся Кулак сьміло призиваючи Бога на сьвідка. — Він перший зачав бійку... Такий розбишака, — цілу волость збунтував, на ціле село такі крики виправляв... Ви, каже, люди, дивіть ся лише, що діє ся в волостнім уряді! Наші, каже, гроші по чужих кишенях пішли. Навіть відважив ся на ваше високоблагородіє натякнути. Лише таких паскудних слів дурного хлопа я й повторяти не можу. Ви, каже, оба з посередником нас жидови запродали. Писар може на то присягнути.

— Ну? — обізвав ся посередник швидко обернувшись і дивлячись на старшину.

— Я його до арешту, на пять діб о хлібі і воді, — гадаю собі: утихомирить ся, опамятає ся. Але він як вийшов, то тут таки на пляцу, поганець, як зачне знов викрикувати... Знов за ваше високоблагородіє спімнув... Тут я вже не міг довше витримати, і таки, признаю ся, трошка його потурбував...

— Так потурбував, що він аж до тепер не може підоймити ся.

— Бо лінивий непотріб, ваше високоблагородіє. Хоть з другого боку, ніде правди діти, я таки дав йому духа з'їсти... Але-ж бо то невитримана година була, — говорив старшина чимраз більше обурюючись. — коли гін відважив ся таку, гей той казав, важну особу...

Петро Іванович трохи скривив ся: щось як би обриджене пробігло хвилево по його нервовому лици; але то тревало лиш одну хвилину. Зараз він запанував над собою.

— Кого хотять? не чути? — перейшов він на иншу мову.

— Андрія Качалова, — відповів Кулак шепотом, підходячи до стола і нахиляючись.

— Не можна, він у слідстві був.

Старшина назвав ще кількох господарів.

— Значить, кого небудь, лиш тебе ні, — усьміхнув ся посередник витираючи хусткою ланцюшок.

— На вашу ласку надіюсь, — промовив Кулак, дивлячись набожно на посередника, і зложивши руки як перед образом.

Але Петро Іванович уже і без того постановив собі, що окрім Кулака ніхто другий не буде старшиною.

— Заклич писаря, — сказав сухо, і заложивши ланцюшок, став еще поважнійшим і недоступнійшим.

В супроводі сих двох достойників вийшов Петро Іванович на ґанок в уніформовій шапці і в новім своїм футрі. Товпа людий присунулась близше. Всі були без шапок, всі стояли понуривши голови, але з твердою постановою поставити на своїм. Настала тиша. Писар виступив трохи наперед, щось прочитав, посередник щось сказав, навіть доста довго говорив, але з цілої його бесіди люди зрозуміли лише одно: що Сидір Тарасович Кулак не тілько найперший старшина на цілу ґубернію, але такий чоловік, що ліпшого і шукати не треба. В кінци своєї бесіди спімнув посередник о законі: слово „закон“ було тим акордом, без котрого не могла обійтись тота музика. На підставі нібито закона возили вони посередникови дрова, будували волостний уряд, складали ся на історичні памятники, і чи га одно еще. Як діти пуджають вовком, так і їх пуджали законом, котрого вони так само не знали і боялися, як діти вовка.

(Д. б.)

ДОПИСИ.

З Brooklyn, N. Y.

Вражіня з представленя в Брукліні.

Дня 27 мая, заходом ,,Укр. Драм. Клюбу", відограно в Бруклині ,,Певщена Дитина", образ з житя народного. Як на аматорів, штуку відіграно досить добре; зауважити-б лишень можна монотонность і брак свобідного руху у декотрих аматорок. Найліпше відограв свою ролю д. Павчак (Дмитро). Перерви-павзи були за довгі. Дивно, що українська музика грала знаменито ,,Merry Widow", чужий нам духом кусник, а наші руські пісні і марші виходили немов з найбільшим трудом. Публики було, на жаль, за мало. Вина за се спадає на самих комітетових, бо не забрались до діла енергічно; програми були роздані доперва в сам день представленя, а оголошень з винятком в ,,Свободі", не було. Пригадую собі, що на представленю штуки ,,Страйк", відограному минувшого року, галя була набита народом. Се завдячували д. Заячукови, що уміло забрав ся до повіреного йому діла, як один з комітетових. Сей чоловік справді дбав, щоб представленє випало як слід, та щоб як найбільше стягнути публики. Часто попадаємо в зневіру, нарікаємо, що наш нарід місто на представленє їде по сальонах і т. п., однак коли розваживо, що сей народ зовсім, або дуже мало повідомлює ся про маючі відограти ся представленя, а се через недбалість комітетових, то мусимо признати, що не завсігди вина тут лежить по стороні наших еміґрантів-Русинів, але чи не більше по нашій стороні, бо не знаємо або і не стараємо ся як слід сю масу заохотити до взятя участи в пожиточних представленях.

Тут пару уваг здалоби ся звернути й під адресою публики. Голосна розмова в часі самого представленя то по руськи, то по польськи, а навіть ніби по анґлійськи, сьміх і реготи в часі, коли неодному слеза стояла в очах, свисти і т. п. — се справді не на часі. Каянє ся Дмитра і його смерть по 10-літнім повороті з жебрачого житя, тронули неодному серце та більшість публики вибухала голосним сьміхом. Радивбим отже панам комітетовим з Бруклина застановитись над тим, чи не ліпше булоб давати представленя комічні, ніж мельо-драми.

А вже-ж сором і ганьба було впустити ошустів-картоґраїв поміж Русинів. Чия се вина, — не знаю.

Присутний.

З Cohoes, N. Y.

Радуй ся царославна міссіє!

До нашого міста злетіли ся як саранча, царославні ,,міссіонарі" на віче і давай навертати ,,унітоф" на царську віру. Компанію творили такі сьвітила, як Луцик, Гладик, Николин і чорний ворон, батюшка Хотовіцкий. Віче відбуло ся на Decoration Day і началось о 2-ій годині. Перший виступив на прю батюшка (в краватці) Хотовіцкий. З початку говорив поважно і ніби по ученому. Але як натура тягне вовка до ліса, так царославного батюшку до славословія свого царя. Скоро отже згадав, що цар є сьвятий і має таку честь як Богородиця, зірвалась страшна буря обуреня. Загомоніла пісня ,,Не пора, не пора", котру заінтонували чесні Савтройці, а до них прилучились всі присутні. Наших вірних зібралась велика сила, бо всі були цікаві послухати тих ,,міссійних наук", якими синодська міссія ,,навертає" на свою віру. Батюшка видячи, що пересадив, і що люди не тілько піснею але і словами протестують против богохульства, взяв ся на иншу штуку. Підніс пальці до гори і присягнув, що вже буде говорити по правді. Але ледво сказав кілька слів, знов збрехав. Бо чи не є то безлична лож, яку впалив батюшка, кажучи, що у нас, греко-католиків, нема мира, але помазують гусячим смальцем; що в Америці не можуть дійствувати жонаті сьвященики; що борода конче потрібна. Крім того почав кидати клевети на митрополита Шептицького, на епископа Ортинського, на греко-католицьке духовеньство. Людям було вже того за богато, і з обуреннєм почали кричати: брешеш, батюшко, як собака! а де твоя присяга? І вже більше не дали йому говорити.

Найкрасше трималися Когуські дівчата. Вони згуртувались в однім місци і на кожду клевету чорної сотні так грімко протестували, що Луцик кляв їм по кацапськи, а корчмар Мерена по простацьки їм дорікав. Але вони висьміяли одного і другого. Инший ,,референт" царославний підійшов до них з якоюсь брошуркою, щоби їм доказати то, що говорив, але вони видерли йому книжочку з рук, подерли і кинули в очи. Найбільше нікчемні обиди плів найдурніший з ,,міссіонарів", дячок Николин, тож про ту ,,парсуну" шкода говорити. Потім висунув ся на трибуну знаний ,,І. Я. Луцик". Сего — то вже найкрасше привитали, бо скоро лише отворяв хавку, зараз греміло: ганьба! дайте му віски! Видячи, що ніяк не прийде до слова, зачав на сцені говорити ,,Отче наш", а коли скінчив, крикнули всі: ,,Дайте дідови за 5 центів капусти"!

Четвертий ,,проповідник", Гладик не прийшов на віче, бо ликнув за множко очищенної і попав в летаргічний сон, з якого ледво його збудили. Коли його кумпани пріли в борбі, він хропів голосно. Кажуть, що десь там обірвав по хребті.

Коли вже чорносотенні посіпаки осьмішили ся до краю, виступили наші люди. Перший став Тимко Криніцький з Ватервліт і виказав ясно як на долони всі брехні батюшки, бо коли запитав Хотовіцкого о докази на то, що наплів, то той викручував ся, що десь там чув, ,,як на десятім селі дзвонили". Другий виступив Іван Недільський з Когус і говорив складно і до річи. Відповів на всі клевети і напасти батюшки на митрополита Шептицького, еп. Ортинського, на мирo, на сьвященників і про особу Паздія. А вже великий сьміх настав, коли бесідник запитав о. Хотовіцкого: де його ґалір? Ми, каже, тут оба однакі, бо оба маємо однакі краватки і я маю право, щоб і мене кликали ,,батюшком". На то всі, навіть царославні так реготались, що аж від сьміху заходились. Батюшка почервонів як бурак, а Луцик шарпав бороду.

Третий виступив дяк з Ватервліт, Шеремета. В доладних словах пояснив людям, що цар здирає послідну шкіру з бідного мужика в Росії і посилає гроші до Америки, щоби рублями навертати на казьонну віру галицьких унїятів. Він закликав до посіпаків: ,,Чого ви лізете до нас? Ідіть навертати жидів і поган, а нас, християн, лишіть в спокою!"

На тоті слова чорні вороги вхопили за капелюхи і утікли з галі.

Так закінчилось з таким шумом заповідане віче, а закінчилось велієм посрамленієм царославної міссії. Наші люди думали, що почують яке розумне слово, а тимчасом учули саму погань і мерзку клевету. Людям отворились очи. Вони пересьвідчились, що провідники пизматицько-ніконіянської науки вміють воювати не лише клеветою, але єще потрафлять в живі очи і присягу зломати. Наймити кровопійці-царя дістали доброго прочухана і ми їм желаєм, щоби їх всюда так красно витали і слухали, як у нас.

Участник.

P. S. Се віче скликали царославні з страху перед упадком маленької царославної парафії в Ватервліт, а то з тої причини, що гр.-кат. сьвященик в Ватервліт, о. Іван Волощук, котрий через 15 літ боров ся з царославієм в Росії — голосить людям, що Ніконіянсько-синодальна (царославна) церков в Росії є церквою незаконною і безблагодатною.

З Wilkes Barre, Pa.

Аматорське представленє і баль в Swoyers, Pa.

Дня 29. мая с. р. відбуло ся заходом членів парохії в Swoyers, Pa. аматорське представленє і баль. Позаяк в Swoyers, Pa. нема відповідної салі, то представленє відбуло ся в галі п. Пісоня в Maltby, Pa. Відограно штуку ,,Хто винен", народну драму в трох актах.

На представленє прибуло богато гостий місцевих як також і з околичних плейзів, як: Wilkes Barre, Luzerne, Maltby, Port Bowkley, а навіть і з Scranton та Dunmore, Pa.

Коли піднесла ся куртина, виступив на естраду п. Е. В. і в короткій промові пояснив ціль представленя, як також попросив публику о спокійне захованє ся підчас представленя.

По промові п. Е. В. заняв місце на естраді місцевий хор, получений з хором вілкесберським. Із більше як 50 грудий грімко понесла ся пісня ,,А звідси гора" і ,,Дівчино моя". По відсьпіваню пісень, хор уступив з естради, а його місце заняла маленька, осьми-літня дівчинка, Марія Барна і віддеклямувала з чутєм стих ,,Рідне село".

По деклямації розпочало ся представленє, котре випало надсподівано добре. Видко, що пп. аматори, як також і їх режісер, п. Андрей Марко не мало понесли праці, коли так добре відограли свої ролі. Честь їм за се! Тут мушу признати ся, що коли я довідав ся, що у Swoyers, Pa. має бути представленє і що мають відограти таку трудну драму як ,,Хто винен", то якось нерадо збирав ся на него, а то тому, що я не вірив в те, щоби люди, котрі може і не виділи, як грає ся ,,драма", відограли її добре. Однак я помилив ся в своїх міркованях, бо представленє випало зовсім удачно. Видко, що наш руський нарід жиє і хоче жити, коли вже і межи угорськими Русинами проявляє ся любов до нашої української штуки.

Тут не завадить також пізнати ся з особами, котрі грали ту штуку. І так: п. Андрей Марко в ролі Чайки зрозумів добре свою ролю і віддав її як первородний артист. П. Анна Хрін (жена Чайки, Олена) вивязала ся знаменито, хотяй та роля була для неї невідповідна. П. Анна Тур ролю Марійки відограла дуже добре, однак в III. акті здалоби ся було грати трохи повільнійше і голоснійше. Ролю Петра (найтруднійшу в цілій тій драмі) відограв п. Стефан Бумбера знаменито. Також добре відограли свої ролі і другі пп. аматори. Вас. Ігнат — ролю Івана, пп. Т. Савіцький і П. Пенянський — ролі весільних сватів. Пп. А. Лужецький і А. Саксон мали ролі поліцаїв, пп. С. Яноцик і М. Саксон — ролі парібків, а пп. М. Строка і М. Фронд — ролі ґаздів.

Межи II-им а III-им актом п. Е. В. відсьпівав при супроводі ґітари кілька пісень, чим чарував публику так, що другий раз мусів повторяти.

На закінченє хор відсьпівав ще ,,Козаченьку куди йдеш", а відтак почали ся танці, котрі тревали ,,по руськи", т. є. до шестої години рано.

Пишучи тую резензію, старав ся я бути цілком безсторонним і признати кождому то, що йому належало ся. Не завадить додати і се, що місцевий парох о. Дуда не ласкав був явити ся на представленє, хотяй мав мати вступне слово. Тож даруйте, Всч. о. Духовний, що сьмію запитати ся Вас, чому так злегковажили Ви працю своїх вірників і свого дяко-учителя і на представленє не прийшли? Гадаю, що се не красно і не знайдете на се ніякого ,,excuse", що з'іґнорували то, коло чого Ваш дяко-учитель, п. Андрей Марко і Ваші парохіяни працювали і мучили ся через кілька тижнів.

Гість.

Відозва.

Жиючи майже 13 років поміж руськими робітниками, мав я не одну нагоду приглянути ся тій тяжкій, а так небезпечній праці наших людий по фабриках і копальнях. Правда, в Америці платять робітникам трохи більше як в Галичині, але за те в Америці кождий робітник непевний, чи верне він здоровий до хати, або чи не привезуть його труппа. В виду таких непевних і небезпечних умовин праці, кождий наш робітник повинен щадити гірко запрацьований гріш, щоби мати його на чорну годину. І декотрі так роблять, але не всі вміють свої ощадности складати в певнім і зисковнім місци. Дехто з наших людий, лякаючи ся американських банків, ховає гроші до сінника або до куферка. І лучає ся дуже часто, що ті гроші вкраде хто небудь. Инші повіряють свої гроші жидам або обманцям-банкирам, котрі, назбиравши людської кервавиці, банкротують, обдираючи наших людий з їх тяжко запрацьованих ощадностий.

Отже якби сему зарадити, щоби ощадности руських робітників в Америці, а головно тих, котрі задумують вертати до ,,Краю", не пропадали? На се проста рада: Посилати гроші до ,,краєвих" банків, котрі суть безпечнійші і платять добрий процент від вкладок. Поміж такими руськими банками є в Перемишли банк, котрий називає ся: ,,Руська Міщанська Каса" в Перемишли.

Той банк, хоч ще молодий, але так гарно розвиває ся, що в самім ринку купив коло ,,Руського Народного Дому" велику каменицю за 80.000 К. Маючи таку запоруку як камениця, має ,,Міщанська Каса" таких відвічальних директорів, як звісного купця, цісарського совітника і властителя реальности п. Івана Бориса; Д-ра Володимира Загайкевича, руського краєвого адвоката, оборонця наших руських академиків в теперішнім процесі у Львові; Івана Левчака, будівничого і властителя реальности, та Михайла Кибузінського, контрольора почт і властителя реальности. Ті всі панове Директори відповідають своїм майном за совісне ґаздованє людськими грішми. Тож радив би я руським робітникам в Америці, посилати свої ощадности до ,,Міщанської Каси" в Перемишли. Та каса платить найбільший процент зі всіх банків, бо платить 5% від ста до суми 2.000 К; хто зложить більше як 2.000 К, платить 5½%; а від суми 5.000 К платить 6%.

Гроші можна посилати кілько хто має і коли схоче післати. Щадничу книжочку посилаючого гроші, можна задержати в касі, а на кожду посилку виставить ся поквітованє з печаткою каси і вишлесь його посилаючому гроші. Як хто хоче задержати у себе щадничу книжочку, то йому її вишле ся, а хто схоче відобрати назад свої гроші, то виплачує ся їх назад сейчас враз з відсотками.

Дорогі Братя за морем! Як маєте які ощадности, а хочете їх добре опроцентувати, а головно сховати до безпечного банку, то посилайте на таку адресу: ,,Міщанська Каса" в Перемишли — Austria Galicia.

Стефан Макар, управитель каси.
Др. Загайкевич,
Ів. Борис.

РОДИМЦІ!
СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ Р. Н. СОЮЗА!

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Application for transfer of Second Class privilege from New York, N. Y. to Jersey City, N. J. filed at Jersey City, N. J. Post Office March 30, 1911.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америції на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.00
в Америції на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджистрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Спростоване.

І знов заговорила ,,Заокеанська Русь'' і рекла своє слово з приводу з'їзду сьвященників в Філядельфії. З великим розмахом розписала ся вона про сей з'їзд, а між стрічками неначе аж кричить: дрожи, Р. Н. Союзе і ви, урядники, бо на вас всіх вже виданий і підписаний засуд смерти! Бо слухайте ви всі: з'їхало ся в Філядельфії около 30 сьвященників, а прийшло около 5 до 6 повновластий, між котрими одна навіть була дана устно о. Підгорецькому.

Перечитавши ,,Заок. Русь'', хоче ся аж сьміяти з досади, як то о. редактор вміє красно укувати для себе оружіє з того з'їзду!

Отже попереше: на тім з'їзді не було наймешої дебати над тим, хто з присутних похвалює погляди Заок. Руси. Противно, о. редактор дістав порядну відправу за статі, поміщувані в ,,Душпастирі'', і доказано, що цілу ту полеміку викликали сьвященики, котрі вчепили ся слова ,,піп'', яке було ужите в ,,Свободі'', але не в образливім змислі.

Подруге: не ухвалено закладати сейчас другої орґанізації запомогової, але ухвалено бути в Р. Н. Союзі і не виступати ворожо ні против него, ні против його уряду, а закладати лиш братства по парохіях, які аж по конвенції Р. Н. Союза мають злучити ся в нову орґанізацію.

Рівночасно треба відповісти Spectator-ови, який хоче вмовити в своїх читачів, неначе в жида пархи, що ,,Свобода'' виступає против всіх сьвященників, церкви і Бога. О. редактор є собі дивний чоловічок. Коли йому закинули за той афоризм: ,,В борбі з нечесним лиш нечесне оружє дає побіду'', то він гніває ся на них, котрі йому се закидали і виправлює ся, що він се передрукував з другої часописи. Але коли ,,Свобода'' помістила новельку ,,Христос'' під зглядом артистичним знамениту — як признає сам о. редактор, — то вже тут нема найменшого оправданя, а тільки: розпни його!..

І ще одно. Коли оден з сьвящеників звернув увагу загалу, що ,,Душпастир'' і ,,Заокеанська Русь'' за далеко загапяють ся, та згадав, що не підписав тої цидулки, якою хотіли редактора ,,Свободи'' викинути на брук, — Spectator назвав його Юдою. А що ви, о. редактор, скажете на се, що наш Епископ, будучи в Шамокін, випер ся в тій справі участи з вами. Бо коли п. касієр сказав при нагоді Епископови: ,,Преосьвящений Владико, зле робите! Ви причиною того нещастя на Амер. Руси'', — то Епископ відповів йому на те: ,,Що ви хочете, панове, від мене? Я в тім нич не винуватий, то мене сьвященики змусили до того!'' Отже як се назвете?...

Не мішайте сюди непотрібно апостолів, бо вони спевностію не хотіли би признати ся до вас! Але замість справляти хиби других, пригадали би радше пословицю: medice cura te ipsum. Возьміть ся до відновленя клеру, але від голови почавши, in capite et in membris!

Присутний.

Звірства галицької жандармерії

В селі Миклашові коло Львова громада має концесію на шинк. Один селянин вів його і складав громаді по 64 корон тижнево, та в селі панували мир, згода і лад. Однак найшов ся жидок, і гой при помочи старости, горівки та хрунів, минувшої осени перепер до громадської ради панських лизунів, яких першим урядованєм було відібрати від хлопа шинк і віддати його жидови. Громадяне української народности, обурившися за те, що шинк відібрано Русинови і передано в жидівські руки, зробили бойкот на жида та не пускали людей до коршми, та й самі до неї не заходили. Але війт набрехав перед старостою, немов то Українці зробили в селі бунт, тай нападають на жидів. Урадований староста з такого війта, дав позволенє уставити на ніч варту в селі в числі 12 людей. Та се ще збільшило невдоволенє громадян, які умучені весняною роботою, мусіли стояти на постерунку коло жидівської хати, як жовнір коло динаміт-маґазину. А коли лише хто віддалив ся, то його замикали на 24 годин до арешту.

Війт є однак ласий не лиш на другі і горівку, але й на жінки: сподобав собі, бачите, жидівочку і почав до неї заходити. То підглянули хлопці і сьміяли ся з війта. Розлючений війт дав розказ вартовим, що хто по 9-ій год. буде йти через село, то аби провадили до арешту. Але і сего було йому за мало, та доніс до староства, що в селі неспокій і щоби насалано жандармів. На приказ старости запроваджено постерунок в селі. Се не конче настрашило людей.

На нещастє хтось вибив шиби у жида, а війт з жандармами пішли у село і витягнули з дому Сенька Котильмаха до громадської канцелярії, хлопця спокійного, на якого ціле село може посьвідчити, що заховує ся спокійно і порядно. Він однак був не до вподоби війтови, бо ходить до чит. ,,Просьвіти''. Жандарм враз з війтом почали хлопця бити в лице так сильно, що аж кров пустила ся обома ухами, щоб признав ся, що вибив шиби. А коли не признав ся, бо й не міг признати ся, тому, що нічого про те не знав, розлючений вахмайстер Пестрак з війтом казали звязати йому ноги і бити тростиною в пяти так, що аж міхурі повиступали Коли сего було їм за мало, добув вахмайстер баґнет і зачав шпигати в пяти так, що нещаслива жертва три неділі повзала ся на колінах. Треба зазначити, що Сенько Котильмах є денним зарібником, який з праці рук удержує стару матір, а не могучи заробити через каліцтво, мусів терпіти голод.

І як ви гадаєте: пішов сей жандарм за се зі служби, або хоть дістав яку нагану? Деж би! Він воює по свому дальше і в пару днів по своїх ,,геройських'' подвигах в Миклашові опять пописав ся, та ще й гарнійше як перший разом, в селі Германові коло Львова.

11-го мая с. р. вертали журавницькі парібки від асентерунку та по дорозі вступили до германівської коршми, лишаючи при конях Василя Поцюрка. Недовго були германівські новобранці в коршмі, бо нараз прибіг запінений жандарм, Войтек Пестрак, і почав їх видрулювати з коршми на двір. Коли журавницькі новобранці побачили перед собою роззвіреного жандарма, почали чим скорійше втікати; Пестракови попав в руки тілько Петро Джалюк, на котрого він кинув ся з цілою звірскостию, бючи його насадженим баґнетом куди попало, а випустив його зі своїх рук аж тоді, коли розбив йому голову, та розпер долішну щоку. Зараз відтак кинув ся Пестрак шукати за ким иньшим, аби мав зіґнати на кім свою жандармську лють і найшов Василя Поцюрка, що пильнував своєї фіри, а до коршми і не заглядав.

Довідавшись, що нова очікувана добич називає ся Поцюрко, взяв його за того Поцюрка, котрого підозрівали о побитє жандармського приятеля, журавницького війта і почав над ним по звірськи знущати ся: бив Василя Поцюрка кольбою так довго, аж той впав на землю, а відтак почав його копати ногами. Відтак почав його селом тягнути до Журавник, до війта, поштурхуючи через дорогу. З жалем та трівогою глядїли на се місцеві селяни, та благали умундуровану звірюку, аби перестав знущати ся над невинною, спокійною людиною.

На се жандарм почав викрикувати: ,,Ви мі в ужендовану не пшешкадзайцє, бо вас пшіарештуєн!''

Завівши нещасного Поцюрка до канцелярії до війта, замкнув ся там з бідолашним і почав його далі ще лютійше катувати: бив його кольбою і кидав ним об землю. Катований Василь Поцюрко благав о воду, але ніхто йому її не подав.

На крик мученої жертви збігли ся люди, почали просити роззвіреного Пестрака, аби пустив Вас. Поцюрка або перестав його катувати, та Пестрак завізвав знов Германівчан, аби не перепиняли йому в його ,,урядованю'', бо їх приарештує! Обурені Германівчани, дивлячи ся на нелюдське катованє невинного чоловіка, рішили не вступати ся, лиш ждали спокійно що буде далї.

Пестрак вибіг тоді до сіний, станув на порозі з наставленим карабіном і загрозив, що буде стріляти, коли тілько хто рушить ся. Супроти сього Германівчани почали відходити; Пестрак вискочив між тим через вікно війтової канцелярії до свого помешканя, а війт післав тимчасом по жандармів до Білки шляхотської. Та недовго й на них чекав: прийшло їх вкоротці двох (між тим коменднт постеруньку Костурський прийшов зі своєю жінкою, аби і вона подивила ся, як він буде ,,хамуф мордовать''). Ідучи до Германова, вступили жандарми з Білки шляхотської вперед до Пестрака, а відтак всі три разом пустили ся до війта. Перед війтовим обійстєм стояли ще затрівожені нелюдським катованєм спокійно Германівчани. Жандарми, побачивши їх, кинули ся на них з насадженими баґнетами. Люди почали втікати, куди хто міг. По сїм жандарми почали ходити по селі, та викрикуючи і вистрілюючи, ,,втихомиряли'' Германівчан і зайшли між иньшим і на подвірє тамошного пароха, о. Івана Яблонського і застали його на подвірю, стривоженого (треба тямити, що се все діяло ся між 7. год. вечером, а 2. в ночи) в окруженю кількох селян, котрі свойому душпастиреви про всьо розказували. І се розлютило жандармську фантазію Костурского, котрий зараз прискочив до о. Яблонського, приложив йому під горло баґнет і закричав: ,,то ксьондз робі бунт!''

Довго, довго ще в ночи лунали звірські крики розшалілих жандармів-звірюк, а тимчасом вимучена жертва розгорячкованого в ужендовану Пестрака, Василь Поцюрко сповідав ся зі своїх земських провин перед своїм духовним отцем на дорогу, на другий сьвіт.

Нова руська часопись в Канаді.

West Canada Publishing Co., Ltd. в Вінніпеґу почала видавати тижневник п. з. ,,Канадийский Русин''. Часопись виходить що суботи і коштує річно $1.00. Пренумерата за границю виносить $1.50. Поодиноке число 5 центів. Адреса Редакції і Адміністрації: 619 McDermott Ave., Winnipeg, Man. Canada.

Перше число сеї ґазети презентує ся доволі симпатично. На осьми великих сторонах находять ся ось які річи: На 1-ій стороні: Новинки і один малюнок: Памятник королевої Вікторії в Лондоні. — На 2-ій стороні: Вісти зі старого краю. — На 3-ій стороні: Всячина і фотоґрафічна знимка: Потяг трансконтинентальної компанії зелізничої C. P. R., що везе 727 австрийских і галицких імміґрантів з корабля Семленґ. — На 4-ій стороні: Високоповажані читачі і приятелі. Значінє часописий. Місцеві вісти. — На 5-ій стороні: З Канади. Евангеліє від сьв. Івана, голова 4 (призначене на неділю о Самарянці). 10 ,,наколиб'' конечних в супружестві. Штудерний жебрак. Ілюстрація: Іспанська королева при жіночій ручній роботі. — На 6-ій стороні: Торговля людьми в Мексиці. Часть господарська. — На 7-ій стороні: Помстились, новелька Сесилія Альперіци (перевід). Де ідеш Господи?, уривок переведений із відомої повісти Г. Сенкевича ,,Quo vadis?'' Сьмішне. Шпиталь для риб. Малюнок: Будинок Вулворд. — На 8-ій стороні: Фабіоля, початок звісної повісти з часів переслідуваня християн в році 302. Кардинала Віземана. Окрім сих річий находить ся в часописи кількадцять всіляких оголошень.

Програма ,,Канадийского Русина'' виложена в редакційній статі ,,Високоповажані читачі і приятелі''. ,,Наша часопись — говорить ся у тій статі — буде опиратись на народно-релігійних основах, уважати буде за перший свій обовязок, ширити і боронити засади греко-католицкої віри, віри наших батьків, ідеали і прадідів. Також і народні ідеали нашого народу, се-б то його мова, пісня, література, потреби суспільного і економічного житя, найдуть відбиток (?) і належне місце у нашій часописи''.

З наведеного уступу ми бачимо

ясно ціле лице нової часописи, а що на канадійській Руси не було ще доси ґазет із виразним церковно-народним напрямком, то „Канадийский Русин" знайде мабуть чимале число читачів. Ми желаємо новій часописи як найліпших успіхів, але боїмо ся, щоб вона з часом не попала в сліпий фанатизм і не стала орґаном одної кліки... Се було би для неї великим лихом і спричинило би напевно її упадок. Хоч фінансова сторона сего тижневника доволі обезпечена, але що то поможе, як нарід не схоче його читати навіть за дурно!... Яка судьба ожидає отсю нову часопись, покаже недалека будучність, а від неї самої залежить, чи вдержить ся чи впаде. Нарід, хочби найбільше релігійний, не дасть собі замилити очий самою програмою; він вимагає позитивних діл, а ідентифікувати Христову церкву із сьвященичим станом — ніколи не буде! Любов ближнього без огляду на суспільні стани, а головно справедливість до всіх і для всіх — се найліпша програма.

На адресу редакції „Канадийского Русина" можна замітити, щоби більше уважала на чистоту нашої мови і тримала ся конечно одної якоїсь правописи. Не хочемо наводити осьтут ніяких неправильностий, бо се не є нашим наміром. Хто дістане в руки сю нову ґазету, найде і без нашої помочи доволі всяких куріозів, а їх там тьма тьменна!

На закінчене ще одна увага. Заряд видавництва „Канадийского Русина" повинен безпроволочно вистарати ся о фахового зецера (складача), бо сей, що складав перше число нової часописи, — якась дуже недотепна людина... Пускати у сьвіт друковане слово з такою силою разячих похибок — ніяк не годить ся!

Амалин.

В читальні

Не треба думати, що в читальні оповідали ся лишень самі байки, а більше вже нічого не було. Ні, байки розказували собі люди тільки принагідно, звичайно по якійсь більшій духовій праці. Вони були наче закускою по добрім почастунку. Читальники мали велику роботу і сеї роботи було досить для кождого члена.

Усе товариство поділило ся на кілька гуртків. Один гурток, се були сьпіваки і сьпівачки. Другий гурток становив драматичний кружок, що підготовляв ся постійно до вистави комедії „Лихий день". Третий гурток, до котрого належали найсьвідоміймші одиниці, узяв на себе всякі реферати і читане в голос та відповідне пояснюване труднійших книжок та визначнійших ґазетних статий. А читати було що і було кому. Закуплено кількасот книжок до бібліотеки, кілька журналів і кільканайцять часописий. Бібліотекар і його помічник мали роботи по самі уха. Мали чимало праці і сьвященик з учителем. Вони оба пояснювали звичайно незнані читачам слова та звороти, а густо часто переповідали своїми словами зміст менше зрозумілих поезий та прозаїчних творів. Був ще в нашій читальні і четвертий кружок. До него належали переважно жінки й дівчата, що мали під своїм зарядом згадувану вже нами чайню враз з иншими безалькогольними напитками і з усякими закусками та перекусками.

І так читальняне житє було доволі ріжнородне, а через те приманливе і притягаюче. До читальні належала вже трохи не ціла громада; лиш найбільші тумани — як справедливо говорив нераз голова Кульчик — уникали сеї сьвятині науки. Люди вже й не дивували ся сим „туманам", бо знали аж надто добре, що між найчистійшою пшеницею найдеть ся нераз кукіль, а в найгарнійшій пивниці прокинеть ся в ряди-годи поганий, смердячий грибок...

Учитель запримітив, що старші читальники (про дітий він вже дбав добре в школі) не знають як слід своєї рідної мови; не вміють гаразд найпримітивнійших граматичних правил, а через те їм тяжко приходить ся висказувати свої гадки і почуваня. От він постановив навчити людий **граматики руського язика.** Коли учитель зголосив ся із відповідним рефератом і витолкував членам читальні значінє та користь граматики, всї присутні заявили велику охоту навчити ся того, що кождій людині, яка бажає пізнати красу своєї рідної мови, найпотрібнійше. Старші читальники, а особливо члени головного виділу, просили учителя, щоб він таки зараз, не відкладаючи, взяв ся за се хороше діло.

— Як зараз, то зараз! — мовив учитель. — Звертаю однак вашу увагу. що моя лекція потреває що найменше кільканайцять вечерів. Буду старати ся виложити вам лиш найважнійші засади та правила нашої граматики, а хто хоче студіювати сю річ основнійше, нехай купить собі відповідний підручник і з него вивчить ся всї подробиці. Мій виклад, який я розпочинаю з нинїшним днем, буде носити назву: „**Короткий начерк руської граматики**".

Кождому з нас відомо, що наша мова складаєть ся із поодиноких слів, які відтак вяжуть ся в реченя, а поодинокими реченями висказуємо свої гадки. Коли ми прим. побачимо якогось пташка, то можемо про него щонебудь подумати, погадати. Можемо н. п. подумати про сього пташка таке: пташок щебече, пташок літає, пташок є гарний і т. п. Коли я свою гадку про того пташка вискажу словами, то се буде називати ся **реченєм.** Щож то є реченє? **Реченє єсть то гадка висказана словами.** В кождім реченю мусять бути дві річи: **підмет і присудок.** Підмет є то особа або річ, про котру я щонебудь говорю; а те, що я про підмет говорю (висказую) називаєть ся присудок. В повисшім примірі підметом буде слово „пташок", а присудком — „щебече", або „літає", або „є гарний".

Я вже сказав, що наша мова складаєть ся з слів, яких є дуже богато. Кожде слово ділить ся ще на склади (є богато слів односкладових, про що говорити-мемо пізнійше), а склади розпадають ся на поодинокі **звуки.** Як я скажу: а, б, в, г, д, і т. д. — то се будуть звуки. Якже я якийнебудь звук напишу на таблиці чи на папері, — то се вже буде називати ся **буква або літера.** Щож то є звук, а що літера? **Звук — то той голос, який ми з себе видаємо при** самім отвореню уст, або при помочи ріжних приладів мовних. Звук можемо вимовляти і чути, але не можемо його бачити. **Літера** (буква) — є той значок, яким ми означуємо кождий наш звук (голос) на письмі. Букви отже можемо бачити і їх читати. Ви вже тепер певно не забудете, яка є ріжниця між звуком а буквою. Звук — то голос, а буква — то знак.

Всї букви разом називаємо **азбукою.** В руській азбуці маємо всього 32 букв, а крім того один значок, якого уживаємо до мягченя деяких звуків, і через те він називаєть ся **знак мягкий** (ь).

Всї ті 32 звуків ділимо на **самозвуки** (голосозвуки) і **співзвуки** (шелестозвуки). Самозвуків маємо десять: **а, е, и, і, о, у, я, є, ї, ю.** Всї прочі звуки — то співзвуки. До вимовленя котрогонебудь самозвука вистарчає само отворенє уст. Сомозвуки вимовляємо **без помочи** других звуків, **самі** про себе; їх голос чистий, без ніякого шелесту. Щоби вимовити співзвуки, уживаємо при видаваню голосу окрім рота ще й **инших приладів мови,** а то: **губ** (уст), **язика, зубів, піднебіня, гортанки і ями носової.** Самозвуки ділимо на **тверді** і **мягкі.** Твердих є шість: **а, е, и, і, о, у,** — мягких чотири: **я, є, ї, ю.** Усї співзвуки є самі про себе тверді, але деякі з них дадуть ся змягчити, н. п.: **д** на **дь, з** на **зь, л** на **ль, с** на **сь, ц** на **ць** і т. д. Инші співзвуки підпадають ще иншому родови змягченя, як прим.: **г** мягчить ся на **ж** (Бог-Боже), **к** на **ч** (чоловік — чоловіче), **х** на **ш** (порох — порошу) і т. д. Не дадуть змягчити ся ніяким чином отсі шість співзвуків: **б, в, м, п, р ф.**

Щоби вимовити якенебудь слово, треба тільки разів отворити уста і видати наново голос, кілько в тім слові є **складів.** Напр. в слові **рів** — маємо лише один склад. Таких **односкладових** слів є в нашій мові богато: пан, хлоп, рай, ніс, чіп, стіл, смерть і т. д. Щоби вимовити слово **ма-ти** — видаємо голос два рази і через те се слово називаєть ся **двоскладове.** Слово **сто-до-ла** має три склади, а слово **бо-го-слу-же-нє** аж пять складів. Як вимовимо пр. слово о-ко, то бачимо відразу, що воно має два склади, але при тім бачимо також, що вже саме **о** є тут осібним складом. З того для нас правило: **кождий самозвук може бути осібним складом** в якомусь слові (А-за, е-хо, и-ва, і-ней, о-жіг, у-хо), але за те **ніякий співзвук не може сам** про себе творити осібного складу.

При вимовлюваню дво-три або більше-складових слів треба пильно вважати на **наголос** (акцент). Наголос є то **притиск,** який падає на один з двох чи там кількох складів даного слова. Наголос в руській мові є доволі трудний, а густо-часто він зміняє зовсїм значінє якогось одного і того самого слова. Що иншого значить: **пла'чу** (від слова **плакати**), а що иншого: **плачу'** (від слова платити). Инше значінє має слово: **дя'кувати,** а инше: **дякува'ти.** Каже ся: **пізнаю'** того чоловіка (тепер) — **пізна'ю** його (потім); **Боже борони'** — дві **бо'рони.** Таких прикладів можна би навести більше, але я думаю, що кождий і так вже порозумів, о що тут розходить ся.

Найглубша, виверчена в земли, діра.

Найглубша діра, яку виверчено в земли. находить ся коло місцевости Чухов ,в рибницькім повіті, на Шлеску. Її глубінь виноситъ 2.240 метрів (7.347 стіп). Діру сю почато вертіти перед десятьма роками і її промір на самій горі виносив півтора стопи. Чим однак глубше її верчено, тим більше промір діри зменчував ся, так, що в теперішній глубині він виносить всего лиш не цілих два цалї. Незвичайно інтересною річею є всїлякі степені тепла, які подибувано у всїляких глубинях. І так, 602 метрів під землею тепло виносило 28 степенів Цельзія; в глубині 1267 метрів, 60 степенів; 1583 метрів 70 степенів; 2090 метрів 80, а 2221 метрів 83.4 степенів. Пересічно на кождих 31.8 метра, температура підносила ся о 1 степень Цельзія. Після того в глубині 2700 метрів, або наших 8.856 стіп буде уже так горячо, що вода закипить. Чи однак взагалі теплота нашої землї так правильно і постійно збільшає ся, про се не мож знати, і здаєть ся, люди ніколи не дізнають ся.

Лінолеум

Вправді лінолеум є виробом найновійших часів, мимо сього одначе є вже доволі богато фабрик, які виробляють і розповсюднюють сей хосенний фабрикат. До виробу лінолеум уживають головно льняного олїю і коркового дерева, з додатком живиці і ґуми, т. зв. „каурі". В сей спосіб вихісновують промислові люди відпадки коркового дерева, зглядно його кори, уживаної до виробу корків до затиканя фляшок. Давнійше коркову кору спроваджувано виключно з Іспанії і Портуґалії; — нині уживають переважно кори коркової дубини, якої великанські ліси відкрито в Альжирі. Коркову кору ріжуть пилами на кусні, наслідно мелють в млинах, наче збіже, пересівають крізь сита і сушать через цілу добу. Порох корковий, який повстає при різаню, а головно меленю кори, є так летучий і легко запальний, що вистане одної іскорки, або поломіни сьвічки, щоби спричинити вибух. Тому і з виробами з лінолеум треба обходитись дуже обережно. До виробу лінолеум уживають тепер також з'ужитих корків, які давнійше безужиточно валялись по сьмітниках.

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

відбуде ся в Пітсбурґу, Па. на South Side в Odd Fellows Hall на розї Sarah і 18-ої вулиці,

дня 25-го червня с. р.

На порядку дневнім:

1) Справа Фонду ім. Мирослава Січинського.
2) Справа Фонду ім. бл. п. о. Николая Стефановича.

Русини Українці! Кому дорогий Мирослав Січинський, кому дорога память бл. п. о. Николая Стефановича, — явіть ся! Справи важні!

За Комітет:

о. М. Данилович,
Петро Феш,
Теодор К. Ґут,
Александер Бучак.

Віче

в справі нашого героя Мирослава Січинського

відбуде ся

під голим небом, на площи біля фабрики

дня 11-го червня с. р.

в Fogelsville, Pa.

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 1-ій ПО ПОЛ.

Просить ся о численну участь.

ЗА КОМІТЕТ:

М. Угрин. М. Шеремета. Д. Єдинак.

Вісти зі старого краю.

З російської України.

Тяжко, вельми тяжко приходить ся жити нашим братам Українцям під Російським обухом. Медвежа лапа батюшки-царя лягла на сердечній країні, і давить кождий рух в початках, не дає свобіднійше дихнути, не дозволяє своїм рідним словом промовити. Ще сьвіже в памяти усіх насильство, зділане над нашим народом послушною цареви Думою. Усї ще тямлять, як перед несповна двома місяцями отся Дума допустила в народних школах навчати по польськи, по татарськи, грузинськи, жидівськи, калмутськи — лиш одному українському народови не признано його найсьвятійшого права — не дозволено говорити мовою, якою його батьки і прабатьки прославляли Бога. Се саме зробив також драконський московський уряд і з українськими „Просьвітами". Власне рік минув як розвязано чудово розвиваючі ся, київську і одеську „Просьвіти", хотяй за ними не було буквально ні зерна неправди. Про відкрите якихсь нових просьвітних товариств для народа, нема і бесіди. Переслїдуванє усего, що українське, дійшло до сего, що в серци України, в Київі не міг навіть відбути ся концерт в память 50-лїтних роковин смерти поета, хотяй такі концерти відбули ся в Москві і Петербурзї. Страх уряду перед усім, що лиш нагадує хоч троха на українство, дійшов до того степени, що в цілім київськім окрузї заказано шкільним дітям під строгими карами сьпівати українських пісень, а ученикам ґімназії не дозволено вбирати ся в народний український стрій. Інспектор київського округа не дозволив з шкільних бібліотек пожичати українських книжок, мимо того, що ті книжки зістали дозволені цензурою. По иньших українських ґуберніях власти почали правдиву нагінку за всяким друкованим українським словом. Селянам не дозволює ся відгравати аматорських представлень, мимо того, що дотичні театральні штуки перейшли усї цензури і зістали передтим урядово дозволені. Се божевілле, боязнь перед усім українським дійшли такого степени, що власти не пускають публично не то вже говореного або друкованого українського слова, але навіть української мельодії; приміром в Хоролї інспектор заказав грати на концерті навіть на балалайках — українську пісню. Невинна, загально звісна оперета „Наталка-Полтавка", і та в очах російської жандармерії має тепер проти-державний, революційний характер. В пятьдесятьлїтні роковини смерти Тараса в богатьох місцевостях строго заказано концертів з того поводу, та навіть заборонено в церкві відправляти по нім панахиду. А там, де були панахиди, поліція вривала ся в церков, списувала усіх присутних, та погягала їх до одвічальности. Найневиннійші річи, такі, що дозволяють ся усім иньшим народностям, — заборонено Українцям. Українські часописи, одна за одною, мусять пропадати, їх редактори гинуть по тюрмах. Словом, вольна колись козацька земля гине пропадає у лютих кайданах.

А однак не сила катови здавити живої народньої душі! Ніякі, хотяйби і як драконські, як жорстокі переслїдуваня не будуть в силї здусати сего народного руху, що зі стихійною силою здійняв ся на Україні. Правда, український народний рух під московським обухом ще дуже слабонький, але власне сї усі переслїдуваня причиняють ся до його скріпленя, до відчинюваня очей незрячим, до пробуджуваня сплячих. Уся інтеліґенция і попівство, як і усюди инде, так і в тім випадку, з малими лиш виїмками, пішли на службу панам. Лишили ся хлопи: 30 міліонова, темна маса, яка поволи але постійно прочунює ся. Доказом сего сї численні Шевченківські сьвята, які мимо заказів і переслїдувань поліції, гайки, крадьки, наче перші християнські богослуженя по катакомбах, все таки відбували ся і відбувають ся не лиш по всїй Україні але десь ген, аж за Уралом, по Сибіри, по кірґізських степах, де лиш зійшла ся волею чи неволею жмінка Українців. І вже недалеко отся хвилина, коли розкують ся віковічні кайдани, народний велитень простягне дужі рамена — і настане страшний суд над катами-гнобителями.

З галицької України.

У Галичині, хоть є конституція, однак може і лїпше було-б, щоб її зовсїм не було, тої питомо-галицької „свиньскої" конституції. Панове шляхта присїли наш народ, та ґаздують і шафують народною кровю незгірше, як за небіжки Польщі. Річ природна, що галицька жандармерія стоїть зовсїм на услугах шляхти і „гуляє" не згірше московських козаків, знаючи, що і найдикше знущанє над руським хлопом вийде їй безкарно.

Краєві часописи приносять відомість про нові два звірства польської ц. к. жандармерії, про які попросту не хоче вірити ся, аби вони могли мати місце в Европі, в „конституційній" Австрії.

Про обі сї нечувані події подаємо обширнійше на иньшім місци. Тут зазначуємо, що сьвіт дізнав ся про сї зьвірства лише тому, бо відомість про них дістала ся до часописей зовсїм случайно.

А кілько то подібних подій має місце день-денно в Галичині, а сьвіт про них нїколи не довідає ся, бо нема кому про них написати! А наш народ з овечою терпеливостю, зносить усе; терпить і мовчить.

Говорячи про сї звірства, годі збути мовчанкою сьвіжого лайдацтва, поповненого рівнож в Галичині над нашим людом. Є ним засуд в звісній коропужській справі, про яку ми обширно писали в 21-ім числї нашої часописи. Засуд сей випав як не мож гірше: се бачте польська шляхта взяла в оборону своїх найвірнійших посїпаків, москвофілів, і за образу москвофільського маєстату засудила: дяка Ол. Щупака на 5 місяців а В. Лопатчака на 3 місяці вязниці з щотижневним постом; Івана Бобеляка Джоґаля засуджено на 4 місяці, а П. Бобеляка на 7 днів арешту. Кромі сего засуджені мають поносити кошти процесу в висоті 720 корон. Обох обжалованих академиків, Івана Цяпку і Стефана Бобеляка увільнено. „Діло", подаючи вістку про сей варварський засуд невинних людей, зазначує, що жертви для родин невинно засуджених приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, на книжочку щадничу ч. 3333.

Попри отсї, так сказатиб, більше льокальні справи, у цілій Галичині кипить виборча борба. Отся борба потягнула вже за собою і одного трупа. На неділю, 21-го мая назначив кацапський самозваньчий кандидат на посла, батюшка Сеник віче в Серняках горішних, повіт Рогатин. Про се віче нїхто заздалегідь не знав, бо „батюшка" Сеник, побоюючи ся о свою шкуру, повідомив лиш москвофільські села і то доперва в послїдній хвили. Коли Сеник в'їздив до села на віче на чолї кільканайцятьох випробуваних пяків і чорносотенців, місцеві чорносотенці мали на „vivat" вистрілити з моздіра. І моздір вистрілив, однак, мабуть з лютости, що його уживають до такого свиньства, як принимане москвофільської дряни, пук, і своїми відломками вбив на смерть 17-лїтного парубчака, сина вдови, Марусї Іванців. Се однак на Сенику не зробило найменьшого враженя і він, навіть не задержуючи ся, поїхав дальше. І річ характеристична: слїдство в тій справі ц. к. австрійсько-польський суд поручив судії Химякови, однодумцеви і личному приятелеви Сеника, та до того ще й кандидатови на його заступника, що то разом з ним ділив ся отсим нещасним „vivat-ом". Причину сеї польської ласкавости до москвофільського кандидата дуже легко відшукати: о. Сеник не має найменчих виглядів вибору, а кандидує єдино в порозуміню з вшехполяками, щоби призбирані на себе голоси в рішаючій хвилї віддати на річ польського кандидата Зборовского.

З буковинської України.

Буковина під одним зглядом найщасливійша з усіх українських земель: вона рішучо раз на завсїгди покінчила з москвофільскою язвою. Недавно відбули ся там вибори до буковинського краєвого сойму, і хотяй москвофіли ужили усїх средств, хотяй на аґітацію сипнули тисячами рублів, присланих з Росії — вони страшно провалили ся: до сойму не вийшов послом „даже ни одинъ русскій"! Народ, могучи свобідно розпоряджати своєю волею і голосами, не маючи над собою вшехпольського уряду, сего покровителя москвофілів, рішучо і твердо заявив: проч з москвофільською гнилею! Буковинські вибори наглядно показують, яку мають силу москвофіли і що вони значать без помочи вшехполяків. Сей погром москвофільства на Буковинї тим маркантнійший, що там живе споре число правдивих Москалів, так званих Липованів. Видно, що навіть і корінні Москалї бридять ся ренеґатами своєї народности, що за юдин гріш продають крівавому цареви свою душу.

Честь нехай буде за се славній, зеленій Буковині.

І москвофіли, попаривши собі пальці підчас соймових виборів, порішили в часї теперішних виборів до парляменту не ставити вже більше своїх кандидатів на Буковині, виходячи з того заложеня, що видані на аґітацію рублї, будуть змарновані, та що лїпше їх ужиє ся, устроюючи за них „попойку" в Галичині. Тут разом зі старостинською ласкою вони хоть трохи здадуть ся: покиринять поміж народом.

Та цур і пек їм, отсим москвофілам!

За богато і так вже прийшлось їм чести, тому лїпше і не згадувати про сю гниль, та подати щось веселійшого.

З радостю приходить ся нам зазначити, що заходом гуртка черновецьких Русинів, поталанилось добути концесію на товариство обезпечень на житє і ренти (асекурація на житє). Отся наймолодша наша фінансова інституція буде називати ся „Карпатія". Русини від довгих лїт бороли ся за заснованем такої інституції в Галичині, однак завдяки польським опікунам нїяк не могли ся її добити. І чого не дозволили Русинам в Галичині „браця Поляци", на се дозволили на Буковині Нїмці. Отся нова інституція ввійде уже сими днями в житє. На її чолї стоїть відомий буковинський патріот, др. Стефан Смаль-Стоцький.

Оттак то процвитає зелена Буковина, головно завдяки тому, що не розказують у ній Поляки. Є вона наглядним доказом того, що наш народ хоть головно складає ся з маси хлопів, є вже високо-культурний, з душою повною гарних і взнеслих ідеалів.

З угорської України.

Отсе приходить ся нам говорити про найболючійше місце на нашому народньому орґанїзмі. Угорська Русь — край нужди, темноти і визиску, притоптаний ногами чужих і своїх відступників-ренеґатів. Сердечний угорський народ, ся зелена галузь із могутнього українського дуба, є лишений сам собі, на поталу судьби. Інтеліґенції сьвітської нема нїякої; сьвященьство з виїмками, які можна почислити на пальцях одної руки, почуває себе Русином лишень тоді, коли дре шкіру з руського хлопа. Приватно і публично се суть загорілі Мадяре, горячійші мадярські патріоти навіть від самих питомих Мадярів. Про просьвіту і добро хлопа вони не дбають, а як щось для ока роблять, то лишень тоді, коли видять в тім свій питомий інтерес. І не дивниця, що угро-руський хлоп масами кидає свою вітчину та еміґрує за море, в Америку.

Ось недавно відбули ся в Угорщині вибори до парляменту в Буда-Пешті. І наші Русини післали туди двох своїх представителів, в особах двох гр. кат. сьвящеників. Але народ буде мати із тих своїх заступників стільки хісна, що кіт наплакав: сеж вправді гр. кат. сьвященики для угорських Русинів, але національно не Русини, лиш „чистокровні" Мадяре, яких „матірною" і розговірною мовою є мова мадярська, які лиш зі своїми парохіянами говорять по руськи, а з „панами", т. є. публично, та в своїм домашнім кружку, говорять виключно по мадярськи. Але по що про се писати? Ми тут в Америці аж надто часто маємо нагоду стрічати ся з отсею угро-руською інтеліґенцією. Як вона дбає про просьвіту свого народу, та в якім степени почуває у собі руського духа — се бачимо наглядно власними очима.

В країні темній, здаєть ся, забутій навіть Богом, у нужді, обсїдений і висисаний до краю жидовою, коротає житє угро-руський нарід, ся частина великого, трийцять-міліонового велитня. Народних часописей нема, книжок нема, шкіл нема. Виходить вправді дві часописи, „Недѣля" і „Наука", але який з них хосен? Першу видає само мадярське правительство якимсь жарґоном, мовою, якою народ не говорить, а яка має бути „литературнымъ языкомъ". Вона служить виключно тільки на се, аби як найскорше змадяризувати сї останки руського народа, що ще лишили ся при своїй мові. Не кажемо як би дехто тут в Америці схотів сказати: вірі, бо сама віра, як мильно голосять, зовсїм ще не боронить від винародовленя. Доказом сего є сотки угорських сіл, у яких народ є вправді гр.-кат. обряду, але по руськи не вміє ні словечка; се суть колишні Русини, а тепер зовсїм змадяризовані, які позбули ся своєї мови, своєї народньої приналежности, а яким лишив ся лиш сам обряд. І чи таких гр.-катол. Мадярів можна уважати Русинами? Нї! вони, хоть вірою суть гр.-католиками, однак для нашої народности на віки пропавші. — Друга часопись „Наука", се часопись оперта на „историческихъ началахъ" поклонниця москвофільства. Школи суть віддані під нагляд і управу церковним консисторіям, щось подібно, як се було „во время оно" в Галичині. І вони, місто просьвіти ширять мадярські ідеї, учать нехтованя усего, що руське і рідне, а уважаня за гарне і панське усего, що мадярське.

Однак і там, на угорській Руси, послїдними часами жива, народна душа починає яснійше проблискувати. Сьвідомість і народна окремішність починає пробуджувати ся і, дай Боже, аби остаточно пробудила ся, заки буде за пізно, то є, заки мадярщина і словаччина не проглотять руського острова.

Касове справозданє

Управи фонду ім. Мирослава Січиньского в Пітсбурґу, Па.

Дохід.

8-го грудня оголошено дохід (диви „Свобода“ ч. 49 з минувшого року) ... 1.053.34

Від 22-го падолиста м. р. до 22-го мая с. р. вплинули отсї датки:

Григорій Штокайло	5.00
Дм. Урановський	2.00
Іван Гринда	2.00
Теодор Дашинич	5.00
Вол. Каршин	5.00
Михайло Станчак	2.50
Іван Милий	5.00
Дмитро Гринда	2.00
о. Пеленський	10.00
Н. Н.	1.00
Константин Каршневич	4.00
П. Шпікула	15.00
о. Ващишин	25.00
Ілько Кош	5.00
Іван Войтович	10.00
Пилип Войтович	10.00
Антін Пиндус	10.00
Лука Багрій	5.00
Ілько Кудлик	1.00
о. Данилович	10.00
о. Стефанович	25.00
Іван Ґузік	1.00
Николай Пиріг	10.00
Василь Кочкодан	4.00
Михайло Смоляк	5.00
Ол. Бучак	25.00
П. Гончарик	2.00
В. Лобур	2.00
Іван Сурилко	20.00
Збірка Гвоздика	2.50
Т. Городиський	5.00
Проценту наросло	9.89
Русько-Народний Союз з осідком в Джерзи Сіти	1000.00
Загальний дохід	2.303.23

Дня 16-го мая с. р. вислано до Краєвого Союза Кредитового у Львові через German S. a. D. Bank в Пітсбурґу міжнародним м.-ордером число 779608 звісної фірми Knauth Nachod & Kuehne 10.000 Корон т. є. $2.027.00

Зіставленє:

Дохід	2.303.00
Розхід	2.027.23
Стан фонду	276.23
З того находить ся в масї спадковій по бл. п. о. Стефановичеви	212.50
Решта ульокована в банку в Гомстед, Па.	63.73

Панове Субскрібенти! На памятнім вічу в Пітсбурґу, добровільно, ніким несилувані, вписалисьте ся на листу жертводавців, деклярувалисьте значні датки, сьвято прирікалисьте, що до 31-го грудня 1910 року зложите обіцяні жертви, а навіть Ви, Панове, позволили видрукувати свої нависка в „Свободі“. Ми вірили, що слова дотримаєте, та розчарувалисьмо ся. Третина субскрібентів позабула на свій обовязок, або сповнила його лиш в незначній части. Чи се не сором, Вам, синам „сердешної України“?

Ви причиною, що фонд вім доротого Січиньского не війшов доси в житє. Всї Ви чваните ся, гордите ся Січиньским, та вшанувати його не „словами а ділами“, нема кому. Родимці! Дня 25-го червня відбуде ся в Пітсбурґу віче, а перед тим зббори Управи Фонду. Поспішіть з обіцяними лептами всї до одного, а сповните не тільки свій і народний обовязок, але пошануєте як найкрасше свого любимця Мирослава.

Чеки, або почтові м.-ордери, просимо виставляти на імя:

P. Fesz,
303 Dickson Str., Homestead, Pa.
а відсилати на адресу:
A. Buczak,
1401 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

За Управу Фонду:

о. М. Данилович, предс.,
Петро Феш, касієр,
Олександер Бучак, секретар.

Як там у небі?

Два панотчики гарненько
Попразникували,
Тай у двох собі при чарцї
Нїчо розмовляли.

Розмовляли сеє теє,
Чого серце повне,
А як сьвітське перебрали,
Нумо про духовне.

„От письмо сьвяте не пише
І не знають люде,
Як то праведним по смерти
Там у небі буде.

„Анї око не видало,
Не чувало вухо“ —
Се, сказать тобі по правді,
Троха темно й сухо.

Я собі міркую грішний —
Прости гріха, Боже —
Те, за що тут всякий бєть ся
Й осягнуть не може,

„Те братерство, однодушність,
У якій всї люде
Зіллють ся в найвисшу спільність—
Ось що в небі буде“.

Другий мовив: „Ей, зійшли ви
На слизьку дорогу!
Се-ж социялізм вам снить ся
Бридкий Пану Богу.

„Ні, мабуть не буде в небі
Комунізм і спільність.
Атжеж дар для нас найвисший
Повна лична вільність.

„Кождий жий собі як хочеш
І роби, що знаєш,
Кождий пан своєї волі,
Волю й силу маєш.“

„Ну, панотче! — мовив перший —
Се цікаві вісти,
Що ви навіть Пана Бога
Вперли в анархісти.

„Там то був би рай, як би так
Людям волю дати!
Мусів би сам Бог із нього
Перший утїкати.“

Довго-довго сперечались,
Вже й північ пробила:
Той за спільність, сей за рівність,
А зійтись не сила.

Мовив перший: „Що балакать!
На одно згодім ся!
В сю опівнічную пору
Сьвято покленім ся:

„Хто з нас перший сьвіт покине,
В раю водворить ся,
Має другому за три дни
У снї обявить ся

„І сказати, як там в небі
І які порядки.“
Погодились, поклали ся,
Потюпали спатки.

Чи там рік минув, чи пів рік,
Перший умирає
І другого через три дни
У снї навіщає.

„Здоров, брате!“ — „Здоров, отче!“
„Ну, я присьвятив ся.“
„Слава Богу! І по небі
Добре роздивив ся?“

„Роздивив ся.“ — „Ну, і як там?
Говори мій друже!
Тайну божую збагнути
Я цікавий дуже!“

Мовив дух: „Її збагнути
Певно річ висока,
Та на се не твого треба
І уха і ока.

„А про те, що ми колисьто
Суперечку гнули,
То оба ми, любий друже,
Пальцем в небо ткнули.

„Там порядки — ні по твоїй,
Ні по моїй мові,
А зовсїм, зовсїм інакші“ —
Тай щез на тім слові.

Іван Франко.

Два приятелї.

Було двох парубків, що дуже любили ся; оден звав ся Омелян, а другий Богдан. Та стало ся нещастє. Омелян тяжко занедужав так, що прийшло ся йому вмирати. Перед смертию прикликав до себе свого товариша Богдана.

— Видиш, братику Богданку — каже до него — що я буду вмирати, та маю перед смертию єще одну просьбу до тебе. Прошу тебе, прийди за рік на мій гріб; бо якби ти не прийшов, то будемо мати рахунок з собою.

Богданко обіцяв прийти. Розпрощали ся оба і Омелько помер.

За рік пішов Богдан на гріб Омелька. Укляк, помолив ся Богу за душу приятеля тай хоче вставати і відходити. Ба, але гріб отвирає ся і виходить з него його товариш Омелян.

— А ти тут, брате?

— Таж тут.

— То добре. Ходи-ж тепер сюди до мене та подиви ся, як я мешкаю.

Взяв мерлець Богдана за руку і повів його по сходах вдолину.

Ідуть, ідуть, довго йдуть, аж вкінци приходять до дуже великого та хорошого будинку, Там так видко і ясно, що аж любо, а пташки сьпівають, що просто розкіш, і Богданови здає ся, що він в самім небі. Омелько подав свому товаришови крісло.

— А може би ти що з'їв? — питає ся.

— Ні! — каже Богдан. — Тут так любо та мило, що я тут во вік сидячи, не хотїв би їсти.

Та мимо того взяв Омелько товариша за руку і повів його до другого, єще красшого покою. Там стояла на столї золота тарілка, а на тій тарілцї пять ягідок. Омелько подав Богданкови одну ягідку, і той з'їв, подав другу, і той з'їв, і так всї.

— А чому ти, приятелю, не їш жадної ягідки? — питає ся Богдан Омелька.

— Чиж ти не знаєш, що умерлі не їдять? — відповідає мерлець. — Але небоже, тобі вже час до дому!

— Та я з тобою во вік сидів би, так тут добре та любо, а ти мене вже виганяєш!

— Не можна, друже, довше тобі тут забавляти ся, бо я лише на стілько собі у Бога ласки випросив! — і взяв його за руку та вивів знов на сьвіт Божий. — Іди-ж собі тепер з Богом, мій любий Богданку! Дякую тобі за твоє добре серце і за твою щиру любов до мене єще по смерти. Але на відхіднім даю тобі єще одну приятельську пораду. На котрім будь місци будеш від нині находити ся, то ніколи не оглядай ся позад себе, хотяйби там не знати що за тобою кричало! Памятай! — сказав, ляг у гріб, а гріб за ним затворив ся.

Богдан лишив ся сам оден. Дивить ся наоколо себе і нічо не пізнає. Цвинтар не той, гроби не ті, хрести не ті, дерева инші. Іде дальше, церков не та сама; якась велика мурована, наоколо мур, а в мурах брами; а перше було все старе, мале, деревяне. Приходить до села, і села не пізнає: инакші хати, инакші люди. З тяжкою бідою пізнав своє обійстє. Приходить там, застає якихсь чужих людий, йому незнакомих. Питає ся за своїми родичами.

— А ти що за оден? Ми тебе не знаємо ні відаємо! — відповідають йому.

— Та я нинї рано звідси вийшов помолити ся на гріб мого товариша, а тут так за той час все змінило ся! Але тут моя батьківщина і я тут замешкаю, а вас всїх повиганяю!

— А то якийсь пройдисьвіт-заволока! — погадали собі люди і прогнали його з хати.

Пішов Богдан до сьвященика, і сьвященик инший. Та став йому розказувати, як називали ся його батьки і що з ним сталось. Сьвященик заглянув до метрик.

— То вже пятьсот літ, як твої родичі жили! — каже.

— Сьвят, сьвят, сьвят! — погадав собі Богданко. — А зі мною що сталось? То кожда ягідка, якою мене Омелько почастував, стала за сто літ мого житя!

Пішов він до громади, допоминати ся за своїм ґрунтом. Громада пізнала, що з ним заподіяло ся незвичайне чудо, і присудила йому на мешканє його обійстє, дотеперішним же мешканцям надала инше місце на мешканє.

Осів наш Богданко знов на своїй батьківщині і господарує. Богато літ уже минуло від його пригоди, аж раз якось поїхав в поле по снопи. Вертає вже з снопами, коли чує, щось позад него трісну́ло...

— Ой ґвалт, ратуйте! — крикнуло.

Оглянув ся Богданко позад себе, дивить ся: якась пані їхала візком, перевернула ся, візок поламав ся, а сама верещить, що має сили. „ратуйте тай ратуйте!“ Пішов Богдан ратувати. Підіймив паню.

— А то ти, пташку! — вона до него. — А ти де був так довгі літа? Я за тобою цілий сьвіт з'їздила, що вже й оси поломали ся, а тебе не надибала. Я вже всїх людий з твого часу позабирала, а ти єще по сьвіті волочиш ся!...

Богдан настрашив ся що не міра. Нагадав собі пересторогу Омелька, щоби ніколи не оглядав ся позад себе, хочби там не знати що і як кричало, але вже було за пізно.

— Іди, голубчику, — каже пані до него — до дому, іди та ладь ся в дорогу до Омелька!

Богданко відразу так тяжко охляв, що ледви лідійшов домів. Положив ся в ліжко, прикликав сьвященика, висповідав ся, запричащав ся тай зараз умер.

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосьв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шарпонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Управитель друкарні:
Константин Кирчів, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декляраций без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні деклярациї, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декляраций просимо на те уважати, щоби на деклярациї було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярациї пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярациї.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклярациями і розметом.

Від Головного Уряду
Р. Народного Союза в Америці.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Ч. 1813 **КВІТ** $166.66
на сто шістьдесять шість долярів 66 центів, котрі п. Теодозія Шренкель-Рейнолдс отримала як, посмертну запомогу по бл. п. Насті Шренкель з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Йонкерс, Н. Й. дня 28. цьвітня 1911.
Теодозія Рейнолдс.

Сьвідки:
о. Д. Добротвор,
Стефан Оліяр.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 12.
Алексій Трембач, предс.,
А. Серафин, секретар.

Ч. 1846 **КВІТ** $100.00
на сто долярів, котрі п. Петрина Михаліско отримала як надзвичайну запомогу (невилічима слабість) з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Йонкерс, Н. Й. дня 18. мая 1911.
Петрина Міхаліско.

Сьвідки:
о. Д. Добротвор,
Стефан Оліяр.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 12.
Алекс. Трембач, предс.,
А. Серафин, секретар.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів
відділів Р. Н. Союза просить ся братські оголошеня в справі мітинґів призначені до друку в рубрицї „Рух в відділах Р. Н. Союза" присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнїйше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усї оголошеня, які прийдуть до редакції пізнїйше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Василія Великого, від. 168. подає до відомости, що на річнім мітинґу, дня 7. мая, вибрано слідуючий новий уряд на рік 1911: М. Даньків пр.; Ів. Стек з. пр.; А. Космина, кас.; Гр. Демкович, з. кас.; Гр. Клим, скр. і орґанізатор Р. Н. Союза; Гр. Ґиба заст. скр.; контрольна комісія: Ів. Сеньків і Ів. Ґелета; надз. хорих: М. Гузар і Гр. Дячишин: В. Іванило, капіт.; Пр. Будняк, хорунжий; П. Вишньовецький, дв.; І. Крук, з. дверн. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по першім, в гали Николая Ваверчака, 720 Charles St. Адрес Секретаря звучить: Григорій Клим, 757 State St., Perth Amboy, N. J. — М. Даньків, пр., Гр. Клим, секр.

ПІТСФІЛД, МАСС., Бр. сьв. Димитрія, від. 150., подає до відомости всім членам, що піврічний мітинґ відбуде ся 11. червня (юнія) в домі Григорія Гуски, 35 Greylock Ave. Член, котрий не прибуде на мітинґ, заплатить 50 цнт., урядник 1 дол. кари. — Грицко Андріїв, пред., Ник. Щербань, секр.

ДЖОМЕЙКА, Н. Й. Л. АЙЛ., Бр. сьв. Юрія, від. 160., повідомляє всїх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбуде ся в неділю, дня 18-го червня с. р., точно о 3-ій годинї по полудни в гали під числом 100 Rockaway Road. На тім мітинґу будуть полагоджені дуже важні справи, також відбуде ся вибір нового уряду. Кождий член мусить явити ся і заплатити свій довг. Хто не заплатить довгу, буде вимазаний з Братства і Р. Н. Союза. Неявивший ся член, (або членкиня) який не подасть причини неявленя, заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари. Рівночасно подає ся до загальної відомости, що нових членів буде принимати ся без вступного до Братства в місяцях червню, липню і серпню. Братство платить 5.00 дол. тижнево в разї слабости або калїцтва, а також в разї якогось випадку подає поміч і пораду. — Я. Притика, пред., М. Бережанський секр., Ф. Остапович кас.

ФЕНІКСВІЛ, ПА., Бр. сьв. Володимира, від. 240, подає до загального відома, що мітинґ відбуде ся дня 11-го юнія с. р., в домі П. Лесьового, о годині 2-ій по полудни, на котрім наступить вибір бракуючих братських урядників, то є секретара і касієра. Неявивший ся член заплатить 50 ц. кари. Павло Лесів предс.

ЛАКАВАННА, ПА., Бр. сьв. Георгія, від. 137, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітинґ відбуде ся 17. червня, на якім наступить вибір нових урядників; неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари. — Н. Мазурчак, предс.

КАРНЕҐІ, ПА. тов. „Запор. Січ", від. 136, подає до загальної відомости що піврічний мітинґ відбуде ся на дни 11. червня о 1 год. по пол. в гали церковній під ч. 220 Jane St: На мітинґу предложить ся піврічний рахунок і справоздане зі всїх книг. На сей мітинґ мають явити ся безусловно всї члени як місцеві так і плейзові. Неявивший ся член на мітинґ заплатить 50 цт., а урядник 1 дол. кари. — І. Копчак, секр.

ОЙЛ СІТІ, ПА. Бр. Усп. Богор., подає до відомости, що мітинґ відбуде ся 11-го червня с. р. в новій гали, 410 Seneca St. — І. Фрис, пр., К. Буряк, секр.

НЮ БРИТЕЙН, КОНН. Бр. сьв. Ап. П. і П. від. 254. повідомляє всїх своїх членів, що дня 13-го червня о год. пів до осьмої вечером, відбуде ся піврічний мітинґ. Справоздане касове і иньші важні справи. Неявивший ся член підлягає карі 25, а урядник 50 цнт. Нових членів буде принимати ся до Бр. без вступного, а до Р. Н. С. після статута. Маючі охоту вступити до Бр. можуть засягнути близших інформаций у секретаря і орґанізатора кождого дня, під ч. 30 Clark St., New Britain, Conn. — М. Карбовник пр., Н. Фесяк, секр.

ГОДСОН, Н. Й. Бр. сьв. Йосафата, від. 273. повідомляє, що піврічний мітинґ відбуде ся 18-го червня с. р. в домі п. Лубянецького. Неявивший ся член підпадає карі 50 цнт., а урядник 1 дол. Позамісцеві члени мають зголосити ся на адресу: В. Хома, Box 104, Hudson, N. Y. — В. Хома, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. Бр. сьв. Ів. Крест. від. 247. повідомляє, що піврічний мітинґ відбуде ся дня 14-го червня с. р. Неявивший ся член підлягає карі після статута; члени довгуючі, а не вирівнавші своїх залеглостей, зістануть суспендовані. — І. Борис, пр., М. Возьний секр. фін.

КАНОНСБУРҐ, ПА. Бр. сьв. Арх. Мих., від. 84. подає до відомости, що дня 11-го червня відбуде ся піврічний мітинґ. Кождий член має явити ся і вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить 25 цнт., а урядник 50 цнт. кари. Нових членів буде принимати ся до Бр. без вступного. — М. Віняр пр., І. Гойда, кас., І. Радомський, секр.

СКАРБРО, В. ВА. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 180, повідомляє всїх своїх членів, що дня 11. червня 1911, в неділю, о годині третій по полудни, відбуде ся піврічний мітинґ, на котрім має предложити ся справоздане касове, і також можуть наступити дуже важні внески. На сїм мітинґу буде приймати ся нових членів без вступного до Бр., а до Р. Н. Союза після статута. — П. Мармаш, пр., А. Романів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Тисьменица", від. 144 подає до відома своїм членам, що піврічний мітинґ відбуде ся дня 10-го червня, в гали на 7-ій улици. Просить ся, щоби кождий член і членкиня, явили ся, бо буде складати ся справоздане з шістьох місяцїв з розходів і приходів та кромі сего суть ще иньші важні справи до полагодженя. Початок о 8. годинї вечером. — К. Подлуський, пр., Ст. Левицький, кас., А. Губрицький, секр.

ВІПАНИ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 201 подає до відомости, що мітинґ відбуде ся в неділю, 11-го с. м., о 2-ій год. по пол., в новій гали, 6. Malapardis Road. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари. — І. Фанок. секр.

ПОРТ БОВКЛЕЙ, ПА. Бр. сьв. Ів. Кр. від. 223 повідомляє усїх своїх членів, що піврічний мітинґ відбуде ся дня 18-го червня. Неявивший ся член підлягає карі 50 цнт., а урядник 1 дол. До полагодженя важні справи. — І. Завойський, пр., Д. Капулинський, кас., І. Бойко, секр.

КАЛЄНДАР.

ЧЕРВЕНЬ.

н. ст.	Днї	Руські сьвята
8	Четвер	Карпа
9	Пятн.	Терапонта
10	Субота	Никити Сл. ус.
11	Неділя	Сош. сьв. Духа
12	Понед.	Пресьв. Тройцї
13	Вівтор.	Єрмія
14	Середа	Юстина

НОВИНКИ.

¶ Т. Рузвельт, бувший президент Злучених Держав заявив, що не прийме уже більше кандидатури на президента. В виду того кандидатом републиканської партії буде опять теперішний президент.

¶ З Ватикану наспіла тут відомість, що на місце помершого в лютім с. р., філядельфійського архиєпископа Патрика Райна (Ryan) іменований Едмунд Ф. Прендерґаст, дотеперішний епископ-суфраґан з Філядельфії. Се іменованє стрінуло ся у відповідних сьвітських та духовних кругах з великою несподіванкою, бо всї були того переконаня, що на опорожненій архиєпископській катедрі в Філядельфії засяде Msgr. Kennedy, ректор американської духовної семінариї.

¶ Трьох Італїйцїв зійшли ся на розі двох улиць в Лонґ Айленд Сіті, Н. Й. і по короткій суперечці розпочали ,,національну'' забаву... Кождий з них виняв з кишенї бритву і став калїчити один другого найбільше по лици, а відтак по голові і раменах. Наслїдок борби був сей, що двох зухів опинили ся в шпитали, а оден, також порядно назначений, у повітовій вязниці. Доси було відомо, що тільки мурини звикли пописувати ся в борбі сим острим оружєм. Тепер, як бачимо, і нащадки колишнїх Римлян хапають ся за бритви. Може воно і не дивно буде, коли зважимо, що так мурини як і Італїйцї, се сини горячого полудня.

¶ В обороні листоношових ніг. З головного почтового заряду розіслано по всїх усюдах повідомленє, що листоноші не є обовязані доставляти листи до таких домів, в котрих находять ся собаки в ролї небажаних ,,кравців'' та ,,хірургів''... Се розпоряджене почтового департаменту є вельми корисне і слушне. Кождий листоноша має ноги для свого власного ужитку, а не на те, щоби вони були предметом зажертости усяких злосливих ,,Файдів'' та мисливих песюхів в ролї ріжних ,,Фіялок''. Як бачимо, почтова управа станула в обороні долїшних частий тіла своїх урядників і протестує проти того, щоб собаки ,,дякували'' листоношам за доручене почти їх властителям.

¶ Минувшої пятниці вибухла кровава бійка між місцевими Греками в Ансонії, Конн. Оден чоловік убитий, а десять тяжко поранених. Борбу розпочало двох людий в одній столовни (boarding house). Петро Катарас пробив ножем Якова Джорджа і почав утїкати. В дверях дому наткнув ся на кільканайцять своїх родимцїв і став робити собі дорогу крізь збиту товпу, раничи ножем на право і лїво. Утїк врешті до ліса, а за ним пігнали ся пошкодовані. Опісля другий якийсь гурток (мабуть сторонники Катараса) пустив ся за першим і настав завзятий ,,файт'', що тревав пів години. От, горячий народ!...

¶ Справедливий засуд. Один нюйорський машиніст оставив свою жінку і пятеро дїтий на ласку судьби, а сам утїк з дому і бурлакував по околиці цїлий місяць. Нарешті його придержано в Нюарку і віддано під суд. Судїя сказав до обжалованого: ,,Відколи ви відрікли ся свойого дому, одна ваша дитина померла, а одна народила ся. Се було подвійним ударом для вашої бідної подруги. Я маю велику охоту запакувати вас на довший час до вязниці. Кождий чоловік, який утїкає від своєї жінки і дїтий, заслугує на тюрму, але задля добра ваших діточок я видаю отсей засуд:

,,Від тепер маєте платити своїй жінцї $10 тижнево на удержанє ваших дїтий; а щоб се могло стати ся навіть без вашої згоди, велю вам зложити в депозит 1.000 долярів готівки. Як не схочете платити самі, тодї призначена мною тижнева запомога буде виплачувати ся вашій родині зі зложеного вами депозиту. Якже сей депозит колинебудь з вашої недбайливости до своєї родини вичерпасть ся, тодї я приклику вас до себе і прнневолю давати вашій жінцї і дїтям дальше удержанє, або... або скажу вас замкнути!''

Брат арештованого машиніста зложив сейчас вимаганий депозит і тодї доперва судїя увільнив несовістного батька і мужа.

¶ Новий воєнний корабель, т. зв. дредnот (dreadnought) спущено минувшого тижня на воду в Філядельфії. Має він бути одним з найбільших великанів на цїлій кулі земській, а називає ся Wyoming. Є він довгий на 550 стіп, а широкий на лїнії водній 93 стіп. Його поємність виносить 26.000 тон. Обчислена пересічна швидкість 20½ вузлів на годину.

Панцирник Вайомінґ є шестим з ряду американським дредноотом. Инші його ,,товариші'' мають отсї назви: Arkansas, Delaware, Florida, North Dakota і Utah. Сегорічний конґрес ухвалив побудувати в як найкоротшім часї еще два великі дредноти. ,,Вивинуванє'' Вайомінґу є слїдуюче: дванайцять 12-цалевих гармат, двайцять одна 5-цалевих пушок, чотири пушки 3-фунтові, дві одно-фунтові, дві машинові гармати 30-го калїбру і дві підводні торпедові туби. Залога сего нового панцирника буде складати ся з 54 офіцирів і 1.030 рядових матрозів.

Сила маринарки ріжних сьвітових держав що-до скількости і розміри воєнних кораблів іде в такім порядку: Анґлія, Нїмеччина, Злучені Держави, Франція, Японія, Росія, Італія, а на самім хвості ,,наша'' возлюблена Австрія.

¶ Далеко на півночи аж у Форт Сміт, домініяльне канадийське правительство заложить сего року досьвідчальну фарму. Буде се перша того рода фарма в найдальшій півночи. Чи можливе там господарство, покаже ся власне на сїй фармі.

¶ До чого то темнота, а разом з тим низькі почуваня не доводять! В віннїпеґськім корті відбула ся оногдї против Івана Савіцького розправа за те, що він заміряв зробити кінець родинним сварням і в тїй цїли хотів, аби його жінка випила горівку з якимсь зачарованим попелом. Його покарано гривною $52.35 а крім того має заплатити адвокатські кошта. За те, що брат Івана копнув свою братову і помагав в дечому, має заплатити також 22 дол. і кошта. І чи не сором, що наші люди ще вірять у такі глупі річи, як якісь зачаровані попеля?...

¶ Смерть укр. бандуриста. В селї Волосківцї чернигівської ґубернії, помер в великім убожестві звісний бандурист, Терешко Пархоменко. Полишив слїпу жінку і 6 дїтий. Д-їй Л. Чалий присьвячує йому в ,,Радї'' отсю посмертну згадку.

Помер наш бандурист, відомий Терешко Пархоменко. Замовкла його голосна кобза. Урвали ся струни, що бренїли по всїй Україні, відроджуючи давню пісню її синів. Знало Пархоменка село, знали великі і малі міста. Хто з нас не чув, як надзвичайно чулим голосом співав він з кобзою разом свого ,,Морозенка''. Нїхто вже тепер так не заспіває сеї думи сумної... В атмосфері тяжких злиднів, в страшному убожестві помер слїпий кобзар України, старцем помер, як і жив старцем. Невеселе се було життє. Бачити сьвіт широкий, прекрасний перестав він вже тодї, як дорослий був. І знайшов собі втїху-пораду — голосну кобзу. З нею блукав слїпий музика по сьвітах. Тїшив голодних і ситих. І голодний помер від сухот, маючи тільки 37 років. І 15 років не грав він на кобзі... На концерт ідучи, Пархоменко тяжко застудив ся бо не гріла невидючого благенька одежа. Треба гоїтись. Нї защо. Продав хатину в с. Бурківцї і вийшов на хутори в с. Волосківцї. За землю дав тільки завдаток, всього не спромiг ся заплатити — і зістав ся без притулку. Заробити хоч піснею не сила було. Убожество. Недуга. І кобза сиротою стоїть коло слабого співця. Не промовляють вже до його струни гучні. Помер в чужій хатї 24. (ст. ст.) цьвітня в 3. год. ранку. Сиротами зостало ся на сьвітї шестеро дїтей. Найменшому тільки місяць. І слїпа жінка кобзаря лишила ся. Вмираючи, Т. Пархоменко благає: ,,Зверніть ся до знайомих, котрим грав, співав... може вони не забудуть дїтей''... Чуєте, люде добрі, благанє слїпцеве? Слїпа жінка.., Шестеро дїтий... Картина не весела... Коли хто відгукне ся на сльози сиріт, то жертву свою може післати ось куди: ,,Ст. Сольноє, черниг. ґубернія. Начальникови почт. тел. оддїлу А. П. Крестову, для Є. С. Пархоменкової, або: Чернигів, Ф. Каллашу''. Ратунку благав слїпий кобзар, благають і сироти його..

¶ Сьвято Шевченка в Азії. Дня 2. цьвітня відбуло ся в Петровску, за Аральським озером, ювілейне Шевченкове сьвято, заходом місцевого аматорського кружка Українців. На салї, де відбували ся вечерниці, виднів гарно прибраний портрет Тараса, а по обох його боках розмістив ся хор, який дуже гарно відсьпівав ,,Зоповіт''. По сім п. Бондаренко розказав поетову житєпись. Гарно випав живий образ, який уставив п. Козир. Відтак наступили співи, вистава 1. дії ,,Назара Стодолї'' та декламації. На закінченє хор відсьпівав ,,Зазулю''. В день смерти поета відправлено в місцевій церкві панахиду, по котрій сьвящ. о. Шапавадзе виголосив про Шевченка коротку промову.

¶ В новому буковинському соймі засяде 17 українських послів. Се є повне число, яке забезпечує новий виборчий закон. З сих, 16 послів є з української народної партії і вони становити муть свій одноцїльний клюб. Оден посол буде ,,самостійний'', се соціяльний демократ, п. Гаврищук. Президентом є посол Николай Васильчко. Клюб той буде складати ся дальше з отсих послів: о. Теофіль Драчинський, Др. Стеф. Смаль-Стоцький, Др. Теодот Галїп, Ґеорґій Лисан, Євтей Пігуляк, Омелян Попович, Дмитро Бажан, Антін Лукашевич, Теодор Іванїцький, Марко Куриш, Тодор Левицький, Артур Малик, Іля Семака, Николай Спинул, Николай Осадець. Теперішний сойм складає ся з 63 членів (послів). Між ними є двох вірилїстів. Їх не вибирають, але засїдають вони як посли в соймі, з титулу свого становища. Є се православний митрополит і ректор університету. Вибраних послів є 61. Після народностий, в новому соймі засїдає: Послів-Волохів 22, послів-Русинів-Українців 17, послів-Жидів 10, Нїмців 6, послів-Поляків 6. З огляду на се, що посли Волохи дїлять ся на два окремі, зовсім ворожі клюби, тому український клюб являє ся найсильнїйшою партією на Буковинї.

¶ Нові сотикові гроші. По 10 лїтах досьвіду, прийшли вкінци торговельні круги в Австрії до пересьвідченя, що не зневолить ся публики до численя на сотики і корони, коли оставить ся ті самі монети, які були за часів ринського. Тому то віденська торговельна палата ухвалила виступити з просьбою до правительства, щоби занехало вибивати монети 2, 10 і 20 сотикові, а замість сего, щоби зачало вибивати 5, 25 і 50 сотикові гроші, а з давних здавкових щоби задержало лише односотикові гроші.

¶ Австрійські маневри відбудуть ся сего року над угорською границею Галичини. Возьме в них участь до 100.000 війська по угорській стороні, а 100.000 по галицькій стороні. На маневрах буде не лише австрійський монарх і наслїдник престола, але і нїмецький цїсар, Вільгельм.

¶ Бойкот коршем. Селяни — як подає львівська ,,Свобода'' — бойкотують коршми. І так в Цьвітовій, калуського повіта, бойкот треває вже від давна. Староство висилало до села жандармів, які перевели слїдство і віддали деяких селян до суду. В Ванївцях, бобрецького повіта ухвалила громадська рада заявити ся проти надачі жидови концесії. А мимо того деякі пяниці ще заходять до жида. В Гаях, львівського повіта, бойкот коршми не устає. Хто був колись найбільшим пяницею, оминає тепер коршму, як злого духа. В Хмільній, брідського повіта, з причини бойкоту цїла заверуха. Кількох парубків сидить вже в арешті. В Розгірчу, стрийського повіта всї селяни присягли минулих Великодних сьвят в церкві, що цїлий рік не вступлять до коршми.

¶ В селї Юрєвці, єлисаветського повіта, в Херсонщинї, відограли місцеві аматори в двоклясовій земській школї штуку Тобилевича ,,Суєта''. В тій виставі взяли участь люди з 8 доохрестних сіл. На закінченє відсьпівано чимало українських пісень. — В Иркутську відбув ся сими днями Шевченковий концерт, з якого чистий дохід 45 карб. 8 коп. віддано на памятник поета. В часї концерту продавано портрети, з чого зібрано 22 карб., які також жертвовано на памятник. — Тов. ,,Просьвіта'' в Миколаїві уладило дня 6. с. м. літературно музичний вечір з танцями. Відограно ,,Сватанє'', Л. Чехова, перекл. Л. Пахаревського. Потім наступили сьпіви та деклямація. Доход був невеликий.

¶ Любитель-дивак. Є люди, які своїм надмірним дивацтвом приносять людскости велику прислугу. До тих ,,диваків'' мусимо причислити також міліонера, Вальтера Ротшільда з Льондону, який має ,,пречудну'' колєкцію блох, що обіймає около 3.000 родів сего доскульного насїкомця. В сїй збірцї бракувало ще блох із лиса з бігунових областий. Через довший час старав ся Ротшільд безуспішно о сї блохи, аж вкінци зарадив лихови інсерат, поміщений в канадійських дневниках. Ротшільд одержав в запечатаній фляшочцї три блохи із бігунового лиса і заплатив за них 580 долярів.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. НАРОД. СОЮЗА.

Пер Сівле

СТРАЙК.

I.

Легесенько спадає широкий гостинець у доли, до фіорду, що із заходу врізує ся у країну. В тім однак місци, де стикає ся фіорд з долиною, лежить місто Лянґестранд — по оба боки довжезного заливу, у якім стрічають ся хрусталеві филї ріки з водами фіорду. Лянґестранд се одно з найважнійших міст Норвеґії, у яких процвитає торговля будівельним матеріялом. Множество бічних долинок, кожда із своїм потоком, плють міліони струнких сосон у головну долину, де шпаркі гірські потоки лучать ся у могучу ріку, що з маєстатичним повагом котить свої хвилї до моря; вона двигає на своїх широких барках плаваючі острови, збиті з могутніх пнів, що ще недавно шуміли з буйними вітрами на верхах гір.

По обох боках ріки в Лянґестранд, один коло одного, стояли величезні тартаки, з несчисленними, блискучими зубами. Дараби задержували ся на повбиваних палях, а невсипучі люди тодї приходили і глядїли за знаками, що показували, для якого властителя і до якого тартаку належить надпливша дараба. І один пень по другім зачіплювано сталевим гаком, а опісля він зникав в дверях тартаку. І тодї нараз чуло ся гнївний скреґіт, що за хвилину переходив у довгий, жалібний посвист: пилки і відвічні пнї сосон познакомили ся із собою. І зовсїм не довго треба було ждати, як дерево опять лагоджено в дорогу, в культурнім вже видї, як бальки, дошки, дилї, що їх поперед складає ся понад беріг ріки у симетричні ряди. Надпливали широкі, плоскі човна і брали їх на свій поміст, щоб опісля зложити в бездонних маґазинах величезних пароходів, стоячих на якорі в порті. А потім уже плило ся у далекі, далекі сьвіти.

На східній граници Лянґестранду заточує ріка широке колїно на північ; там лежить гумлевіцький тартак, один з найбільших у містї, у якому в ряди-годи працює і по сто робітників. Гумлевіцький тартак збудував в половині минувшого столїтя конзуль, Бернт Кріґер, що довгі лїта був найвизначнїйшою личностю в містї. По його смерти продовжував почате дїло його син, Франц Кріґер, який дістав в спадку по батькови кромі тартаку, розлогих лїсів у горах, та визначної готівки ще й його титул конзуля.

У його то конторі Оскар Антін Андресен став з початку писарем, щоб за пару лїт добити ся титулу властителя.

Бо хоть много дістало ся Францови Кріґерови по батькови; все таки забракло йому одного, іменно сеї річи, завдяки якій його батько став богатирем на всю околицю. Франц Кріґер був знаменитим їздцем і першорядним стрільцем. Його конї були найкрасші в цїлому краю, його стрільби добірної якости. Прогульки, польованя і подорожі по далеких краях забирали йому увесь його час. Дїло нудило його і він ним зовсїм не займав ся. Управа усьої фабрики спочила виключно в руках безграничного його повновласника, Оскара Андресена. І одного дня, а було се в осени, наче грім вдарив із погідного неба: конзуль Кріґер застановив свої виплати. Настало загальне здивоване і переполох в містї; ніхто не хотів дати віри. А однак так було. Усе майно Франца Кріґера пішло на ліцитацію і при третім виклику гумлевіцький тартак зусіми його приналежностями опинив ся в руках Оскара Андресена. Сего самого вечора найдено Франца Кріґера мертвим у кріслї свого батька; коло його ніг лежав револьвер. Він застрілив ся.

Новий властитель фабрики продовжав роботу з усею силою. На його щастє часи поліпшили ся, так, що загально почали говорити, що він заробляє гарні гроші. Приватне житє вів він незвичайно вистапно; як промисловець, був рухливий і підприємчивий.

Його фінансове положенє дійшло вершка, коли він поставив міст. Якось около пів чверти милї повисше його тартаку, у самім серци міста, мав і має Лянґестранд пишний міст, гордо завішений над рікою. Оскар Андресен хотів однак мати міст як найблизше своєї фабрики, щоб в сей спосіб скоротити собі дорогу до желїзничного двірця. Але заряд міста відкидав усї його просьби в тім дїлї. Оскар Андресен не зразив ся однаково-ж і післав ще одну просьбу, тим разом о позволенє поставленя своїм коштом моста. Він порішив його збудувати власними грішми, наколи місто дасть йому привілей протягом десять лїт побирати мостове за переїзд. І тепер він одержав дозвіл. Йому поталанило оснувати товариство на акціях і як перший акціонер на лїстї записав ся Оскар Андресен зі сумою десять тисяч талярів. В сей спосіб побудовано гумлевіцький міст, кількасот стіп понизше фабрики, де корито ріки нараз звужувало ся. На західнім кінци моста поставлено браму, а коло нього мостового. „А тепер міські скупендряги нехай витягають мошонку, наколи їм захоче ся поставити ногу на моїм мості!“ сказав Оскар Андресен.

Однак в коротцї по сїм надійшли злі часи, зразу як глухі, грізні вісти, що лягли спершу холодним маревом на буйно пульсуюче, торговельно житє міста, а в недовзї стали грізною, неумолимою дійсностю, загальною загладою. Банкроцтва були на деннім порядку.

І властитель фабрики, Оскар Андресен, не вийшов цїло. Він стратив значні грошеві суми, так, що надїяли ся кождої хвилини його банкроцтва. „Наконець обчислить ся Франц Кріґер із своїм колишнїм писарем“, — так неоден говорив. — Однак Оскар Андресен видержав панїку. Фабрика його була постійно в руху, хотяй зі зменченою силою; і його кредит звільна почав опять збільшати ся, підприємство кріпшало, його значінє росло і не минув рік, а на його груди пишав ся ордер. І тепер не було уже людини, яка не признала б, що Оскар Андресен займає перше місце поміж сметанкою міста Лянґестранд.

II.

Коли настане уже дійсна зима, а лїд закує ріку у крижані пута, тодї стає уся робота. Аж до весни. А робітники, кождий іде в свою путь, кождий з своєю послїдною тижневою платою. Щасливий, хто в лїтї зі свого зарібку умів дещо відложити. А однак більше є таких, що надіючи ся чогось непевного, казочного, не оглядають ся на будучність, коли належало-б постарати ся о найпотрібнїйше, щоби перебідувати зиму. Уже одного з перших днів листопада тартаки станули, а сего року зима була незвичайно остра, зарібки маленькі. Тому у многих робітницьких хатках запанувала нужда, голод і холод. Настали часи чорної кави з цикорії і сухого хлїба.

Бо не лиш богаті мають свої „сезони“ — також і бідаки знають про них дещо.

Пер Амундсен був сином корабельного робітника і уже змалку звик голодувати. У школї він звернув на себе увагу учителя своїми незвичайними спосібностями та жаждою знаня; і учитель щиро заняв ся хлопцем, та навіть поза шкільними годинами учив його осібно і вижичував йому книжки. В зимі, по миропомазаню, трафила ся йому нагода ходити до вечірної школи. А добуті ним у ній відомости були дуже гарні. Його письмо було незвичайно гарне, стиль легесенький і бездоганний, а особенно був сильний в рахунках. Пер Амундсен кромі сего мав незвичайний хист до складаня веселих сьпіванок, які деклямував сам; одна із них — невинний льокальний марш — вийшла навіть друком і її продавано по улицях міста по два шілїнґи за листок. Декілька із його сьпіванок кінчили ся рефреном „Валлєра“ і від того він дістав прізвиско „Ґайваллєра“. У товаристві — сама веселість, а притім товариський та добродушний, тому і не дивниця, що мав численних приятелів. Лїтом, від кількох уже років працював при пилї в гумлевіцькім тартаку, та як робітник, був середної вартости. У зимі, займав місце рахмістра по менчих склепиках міста і в сей спосіб заробляв досить гарний гріш. Маючи двайцять лїт, оженив ся і в пять лїт опісля був батьком трох діточок у веселім, достатнім домику. Незвичайну вагу клав на читанє; сам передплачував декілька часописей, пильно прочитував книжки з бібліотеки в робітницькім товаристві і досить докладно знав про всї важнїйші питаня дня.

І надійшов рік, у якому відбувають ся вибори до стортінґу; також і Лянґестранд мав післати туди свого заступника. І тодї то зробив Пер Амундсен щось такого, що страшно пімстило ся на цїлім його житю. Тодї то власне над цїлою Норвеґією зависла грізна політична туча. До сеї пори уважавсь Лянґестранд як взір порядности, консервативної льояльности. І нараз міське робітниче товариство збунтовало ся, і поставило свою лїсту виборців, на якій не було анї бурмістра, анї конзуля Даля, анї властителя фабрики, Оскара Андресена, анї навіть попа Карльсена. А Пер Амундсен був членом комітету, що укладав лїсту виборців.

Слїдуючого дня покликано його до контори шефа. Оскар Андресен був страшно лютий, що аж слова ставали йому окунем у горлї і скрипіли. Ти був там, в долинї, в робітницькім товаристві — так?“

„Так — мене вибрано — а опісля — —“

„Досить! — Але я, я — до сто тисяч чортів! — я вам покажу, що я не стерплю у себе ніяких соціялїстичних різунів і вільнодумних Ґайваллєрів! — розумно? Забирай ся! — і він гримнув кулаком об стіл — марш!“

Сего самого вечора Пер Амундсен опинив ся в арештї для пяків, в ратуши. І з часом, поволи, найлїпші його річи почали постійно мандрувати до міського заставничого уряду.

Одного вечора у місяци мартї, отсеї строгої зими, сидів Пер Амундсен в шинку, у Бертеля Таллєберґа і сьпівав одну із своїх сьпіванок, глумлячись над своєю бідою.

Пер Амундсен від півчверта року, від коли Оскар Андресен прогнав його із своєї фабрики, вів нещасне житє. Ніодин з иньших фабрикантів міста не хотів дати йому роботи; в публичній опінії він став напятнованим чоловіком, як ворохобник, масон, такий, що скорим кроком йде до загибели. Та й се послїдне з кождим днем, можна було що раз певнїйше сказати; він пив, де лиш до сего лучила ся нагода. Котив ся і котив ся чим раз низше у діл, а не мав на стільки сили волї, щоб сій їздї у пропасть рішучо спротивити ся. В ряди-годи він пробував запанувати над собою; раз навіть йому поталанило так запанувати над собою, що цїлісенький тиждень не мав алькоголю в устах. Але потім пішло опять усе по старому. І не одну недїлю він прокрадав ся заулками міста, щоб потім вечером вернути пяним домів; а тодї він ставав сварливий або сентиментальний, залежно від того, чи його жінка починала сварити ся чи плакати. У його помешканю — коли взагалї низеньку, повну бруду кімнату у пивници можна звати мешканєм — була одна, страшна нужда. Жінка, як могла, заробляла пранєм і шитвом. Однак нужденні шілїнґи, які в потї чола їй приходили, зовсїм не вистарчали навіть на покритє найконечнїйших потреб; а з гроша, який принагідно деколи вдало ся заробити її чоловікови, з правила, найбільша пайка діставала ся властителям коршем. Пісні він все ще складав, однак послїдними часами самі насьмішливі, і сьпівав їх всякому, хто лиш мав охоту за отсю втїху заплатити йому шклянкою пива або горівки.

А таке лучало ся що вечора і що вечора він сьпівав пісні в коршмі Бертеля Таллєберґа. І днесь він сидів там на лаві, поміж двома вікнами, а довкола круглого стола поволи кругом нього зібрало ся товариство з яких десяти осіб: старий, широкоплечий гандляр дровами, декілька моряків і кількох робітників з міста.

„Ха, ха, ха!“ — реготали ся усї хором, коли Пер Амундсен скінчив свою пісоньку. — „Так, так, ти не даром називаєш ся Ґайваллєра! — веселїйших пісень я нїде не здибав“, сказав швець Павльсен.

„Веселі, чи так? — відповів Пер Амундсен, — менї видить ся, що так! — так веселі, що колиб ви їх зрозуміли — чого не потрафите — то всїм вам відразу бризнули-б сльози з очей від тих веселощів.“

„Ха, ха! — Ха, ха! — зареготали ся знова усї хором.

„До сто чортів! Пити щонебудь! — одинайцять горівок і три фляшки пива!“ — закликавав гандляр дровами. Жадане принесено. „А тепер пиймо; на здоровлє!“

„Певно, певно!“ кричав Пер Амундсен, „лиш сьміло за дїло — ликнїм усе, що лиш дасть ся, пиво і горівку, і голод і неправду, і злодійства і гумлевіцький тартак, і Оскара Андресена та його лайдацтва!“ — Винито горівку. — „А по сїм може таке прийти, а іменно завтрішнього дня, хлопці, що ми усьо то вернемо; а тодї — Господи помилуй! — допера буде смороду на увесь Лянґестранд та околицю, що велике паньство буде мусїло затикати свої носи хусточками! — Але днесь нас се нехай не обходить, днесь пиймо і веселїм ся, а завтрішним не журім ся! — На здоровлє!“ — І шклянка пива помандрувала туди, куди перед хвилиною пішла горівка.

„А чи ви знаєте, що то за цяця є революція? — но, то послухайте: се є тодї, коли велике паньство зійде на драбів і дістане болї в животї!“.

„Ха, ха, ха! — Го, го, го!“

(Дальше буде).

Веселий кутик.

В школі на годині релігії.

Катехит (до ученика): Як довго жив Адам в раю?

Ученик (облизуючись): Аж... аж як дозріли яблука!

Досьвідчений.

— Як мені женщина говорить, що мене любить, то я дістаю сейчас коло портмонетки ласкітки.

На провінції у голяра.

Гість: Чи ваша бритва остра?

Голяр: Ой ні, борони Боже: Сідайте, пане, без страху! Нема чого боятися!

Катехізмове питанє.

У нас:

— З чого складаєть ся чоловік?

— З душі й тіла.

В Росії:

— З чого складаєть ся чоловік?

— З душі, тіла й паспорту.

— А.: Я від року жонатий, а доперва нині перший раз з жінкою посварив ся.

— Б.: Чиж се можливо?

— А.: А так, бо через цілий рік ми до себе й словечка не промовили.

Відважний.

Літом 1908 р. написав гр. Лев Толстой памятне письмо п. н.: „Не можу мовчати".

Коли о сім довідав ся цар, мав сказати:

— Но, но, хотілиб ми се бачити!

— Він: Моя дорогенька! Я ніяк не можу зрозуміти сього, чому ти так гніваєш ся на мене за се, що я раз поцілував покоївку!

— Вона: Як не можеш? Маюж на се мовчати?

— Він: Тиж прецінь кажеш, що тебе завсігди тішить се, коли мені що смакує.

— Що се за нездара, що стоїть коло печи?

— Се моя дочка.

— Ах! яка мила дитина.

— „Іване, чого ти так бєш свою жінку?" — казав сьвященик до свого сусіда, який що йно вибив свою жінку, мазурку родом.

— „Та прошу єгомостя, я її так на руське вчу" — відповів Іван.

— Ох, не витерплю вже з моїм чоловіком!

— Чи не бє тебе?

— Ні, я його бю.

— Бють тебе родичі?

— Ой бють!

— А хто, чи батько, чи мати?

— Котре час має.

— Не розумію, як ти можеш спокійно спати, маючи так богато довгів?

— Проста річ, не думаю о їх сплаті.

— Скажіть мені, добрий чоловіче, чи добре я іду у Трохимівку?

— Я не є жаден добрий чоловік, я війт у тім селі.

Дешевим коштом.

Два товариші молодих літ зійшли ся по 30 роках і стали нарікати на долю.

— Безвпинно мені подагра докучає — каже один; правда сам собі винен, за молоду пив я богато і доброго вина.

— Знаєш — каже другий — я розумнійше робив як ти; я пив горівку і пиво і остаточно дійшов до тих самих результатів дешевим коштом.

В коршмі.

— Мошку, що то таке вибори?

— Вибори, видиш, то такий ярмарок, де пани торгують ковбасами та дриглями, а мужики голосами.

— А чогож ти все туди їдеш?

— А я даю панови ковбаси, дриглі та горівку а беру село. Се найлїпший гешефт.

Довший день.

Учитель: Кілько годин має доба?

Ученик: Двайцять пять.

Учитель: Що ти говориш?

Ученик: Таж ви, пане професор, самі вчера сказали, що день вже о цілу годину довший.

— Що ти кажеш жінці, як так пізно що дня вертаєш?

— Кажу їй красненько: добрий вечер!

— І нічого більше?

— Проче вона сама договорює.

— Котра година?

— Девята.

— Мій годинник щось став.

— Накрути!

— Колиж ключик загубив. Може твій здасть ся?

— Зараз тобі дам, тільки з пуляреса вийму.

— Но, як так вже трудиш ся, то за одним заходом позич мені 10 корон.

Батько і син.

— Учи ся, синоньку, не лїнуй ся і не тужи за родичами, а я тобі небавом напишу довгий лист.

— Добре, тату, але пишіть на переказі почтовім.

— Тиждень по нашім шлюбі, а ти вже над ранком приходиш до дому?

— Я, люба жіночко, хотів тобі сказати добрий день.

— Як вам жиє ся на селі?

— Добре!

— Щож робите?

— От сяду в саду, возьму гарну наукову книжку і — сплю.

— Від чого походить вираз довг?

— Від того, що його найчастійше довго не віддає ся.

Добрий годинник.

— Як ви знаєте, о котрій годині ваш муж вертає з коршми, коли не маєте годинника?

— Перед північою, прошу ласки пана, іде, тримаючи ся стін, а по північи звичайно приходить рачки.

В суді.

Назвав мене ослом, дурнем, баранячою головою; можу потвердити присягою, що то всьо правда.

Судія: — Як виглядав той злодій?

Сьвідок: — Такий високий, а худий як тика, от! подібний до пана судії!

— Чи обжалований, коли був сам, мав привичку свистати?

Сьвідок: — Не знаю, бо я ніколи з ним не був, як він був сам.

Два приятелі підозрілої вартости стрічають ся по довшім часі в каварни.

— Що чувати, чоловіче, копу літ не бачилисьмо ся, що ти робиш?

— Гм — каже другий нахиляючи ся до уха першого — зовсім добре, я отворив банковий дім...

— Ти? Банковий дім, а то як?

— Витрихом...

Оден довжник, конаючи, говорив до свого лікара:

— Ах, коби то я міг бодай так довго жити, доки не поплачу довгів.

— А, то ви хотіли би вічно жити — відповів лікар.

Зрадила ся.

— Кілько, пані маєте літ?

— Я! 23.

— А ваша молодша сестра?

— 26!

Один професор, славний з розсіяности, запитав ученика, що робить його батько.

— Як то — відповів ученик — чи пан професор забули, що мій батько вже від року не жиє?

— Ах, правда — сказав розсіяний — то є, я хотів запитати, чи твій батько завсігди ще не жиє.

Гість: Отже ти і твій брат є близнятами?

Хлопець: На жаль так!

Гість: Чому на жаль?

Хлопець: Бо батько не може попапати ся, котрий з нас завинив — і все обох разом бє.

Також хороба.

— Гляди на того чоловіка; лікарі вже кілька разів його відступили.

— Щож йому було?

— Нічо не платить їм.

Ціни і правила оголошень в „Свободі".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жаданє листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинги брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Віддїлах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безусловно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА ДІСТАТИ В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанїзації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про конець сьвіта	15
Розмова Поляка з Русином	10
Релїґійні віруваня	20
Русько англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унія в Америцї	20
Які то є люди на земли, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15

ДРУКИ

Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник за померших	10
Папері листові з вінєтами, оден	2

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛЇҐІЙНІ.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковник, малий, лат. буквами	70
Молитвенник, галицкий	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Души	80
Зборник	80
Зборничок	55

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Души	1.80
Хліб Души, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Души	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими буквами	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ.

Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всї титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Єсли хто замовляє книжки на меншу суму, то належитість може присилати почтовими марками, а при більших замовленях належить посилати гроші через почтовий або експресовий money-order. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнїйше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реджістер, бо трафляєсь часто, що хтось другий з краянів забере їм книжки з почти.

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед, бо американська почта не принимає посилок за послїплатою. Для тих, що хотять занятись розпродажею книжок, даємо значний опуст.

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДАРОМ! ДЛЯ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН.

Самаританська Санаторія в Детроіт, Міч. предкладає інтересну жертву. Кождий мужчина чи женщина без огляду на вік можуть дістати на спробунок найлїпші наші ліки без нїяких зі свого боку коштів. Навіть почту ми оплачуємо самі. Надісланий лїк ви можете пробувати на самотї у своїм власнім домі, а ся проба не буде вас коштувати анї цента. Щонебудь вам долягає, пишіть по лїк. Слабосильні та підупавші мужчини; знеохочені, перепрацьовані — мужчини недужі задля злих привичок; мужчини і женщини, терплячі на гостець (ревматизм), заказжене крови, гемороіди, нирки, міхур або печінки; мужчини і жінки, що стратили апетит або такі, що терплять в наслїдок тайних недуг — всї такі мужчини і женщини повинні до вас написати по безплатну спробу лїченя. Ми маємо таку методу, що вилїчимо вас у вашім власнім домі, хочби і на тисячу миль від нас, зовсїм так, якби ви явили ся на оглядини особисто.

Пишіть ще нині задля вашого власного добра. Тямте, що як тільки напишете сейчас і покличете ся на отсю часопись, дістанете даром пробний лїк, діяґнозу і нашу книжку. Ми маємо санаторію, одиноку в своїм роді в цїлих Злуч. Державах, і ви можете пробувати наші ліки на наш кошт. Пишіть на адресу: 8-33

The Samaritan Supply Co.,

175 Michigan Ave., Detroit, Mich.

30-долярову велику машину (ФОНОҐРАФ).

даємо на виплат так, що при закупні жадаємо 10 долярів, а оставші 20 долярів можна сплачувати по 2 доляри місячно. За фоноґраф ґарантуємо на 3 роки. Нові українські подвійні 10-цалеві рекорди лиш ми продаємо по цїні 65 цент. На виплат даємо також музичні інструменти, зиґарки, бритви і т. п. річи

Цінник посилаємо даром. 1821

GLOBE RECORD and SUPPLY CO.,

129 E. 7th ST. NEW YORK, N. Y.

Позір Братства!

Роблю всї братські річи найлїпше і найкрасше, з найлїпшого матеріялу за дуже приступні цїни і за роботу ґарантую. Продаю книжки і на жаданє посилаю цїнник.

Єсьм довголїтним членом Р. Н. Союза. Проч з чужими; удавайте ся до свого! Мій адрес:

STEFAN KALAKUKA

215 Moran Court, Scranton, Pa.

Ш. з 17 камінями **желїзничий годинник** для мущин і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить без условно точно на спеціяльно зроблення для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґарантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим прівилейом, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тодї не потрібує платити анї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Русини Пітсбурґа! ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі ул. Carson-а і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші **церковні, братські, сирітські** і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо **Корабельні Карти** на найлїпші лїнії, а **гроші** до краю висилаємо по почтовім курсї

German Savings and Deposit Bank

Cor. 14th & Carson St.,

South Side, **Pittsburg, Pa.**

И. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас.

Ол. Бучак, ур. банк.

Російсько-Американська Лінія

одинока лінія без пересїданя між Россією і Америкою.

8 і пів дня до Роттердаму	11 і пів дня до Лїбави
III кляса $31.00	III кляса $35.00
II кляса $45.00	II кляса $47.00
I кляса $52.00	I кляса $62.00

Пароходи з Ню Йорку: „Бірма" 13-го мая, „Курск" 27-го мая, „Лїтуанїя" 10-го червня.

По близші подробиці просить ся звертати до наших аґентів або до головного заступництва:

A. E. JOHNSON & CO.

27 Broadway New York, N. Y.

Петро Ярема

руський погребник

випозичає корочі на весїля, хрестини і всякі другі забави.

115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.

(між 7-ою а 8-ою ул.)

Телефон: Orchard 2568. 5—

Металеві обцаси і запятки

Для майнерів, каменярів, фармерів і всїх, що роблять при тяжкій роботї

Легкі і не трудні до прикріпленя. Видаток зверне сь Вам кількократно, бо перетревають чоботи. Кождий швець Вам їх наложить або дістанете їх враз з чоботами у Вашого купця.

Пишіть по книжочку з котрої довідаєтесь більше.

UNITED SHOE MASHINERY CO.

Boston, Mass.

Найвисше забезпечене $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦЇНИ. НАЙНИЗШІ ЦЇНИ.

Читайте з увагою!

Не дайте дурити ся аґентам крикливою і брехливою реклямою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Аґент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховання, чи пересланя до старого краю, попередно переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я зложив в державній касї як заруку для вас **сто тисяч долярів.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкарів. До ваших послуг є старий, опитний Аґент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе те робить

— дешево, совісно і точно. —

Пишіть по подробиці курсу і цїни шифкарт.

Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York. 23-43

Найвисше забезпечене $100,000.00

Лїчу лишень мущин!

Спеціяльні і заразливі слабости мущин.	Чи Ви єсьте діткнені якою спеціяльною слабостію і чи хочете віддати ся під опіку довіреного лїкаря?
Занечищене крови; скірні висипки; болї в ротї, горлї і на язиці.	Чи Вам випадає волосє? Чи чути Вам з уст і чи маєте неприємний віддих? Чи болять Вас зуби або ясна? Чи маєте біль голови або якісь болї в инших частях тїла? Я ручу Вам за знамениту опіку в повисших случаях.
Недомаганя мочеві; блуди молодости; запаленя; корчі і неправильности артерій.	Чи не допустились Ви проступку проти прав здоровля і природи? Чи не відчуваєте болю в хребтї? Чи єсьте зажурені? Чи єсьте надмірно нервові, ослаблені і чи не тратите енерґії? Чи чуєтесь немічні, пригноблені і несносібні виконувати Вашу працю як попередно? — Приходїть до мене а я Вам поможу вилїчитись.

Порада і оглядини безплатні.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ої рано до 4-ої попол. і від 6-ої до 8-ої вечер. В недїлї і сьвята від 10-ої рано до 1-ої попол.

Dr. GEARY

151 West 23-rd St., New York, N. Y.

Зголошуючі ся по опіку лїкарську мусять явити ся особисто до оглядин, позаяк листовними порадами неможливо як слїд лїчити слабостий. Не пишіть до нас, але приходїть самі. 45-18

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ"

під покровом сьв. Арх. Михаїла.

„RYZNYCIA", 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має оклад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від .... $30—65.00

Ризи сьвітлі від........ $35, 40, 55, 60, 80 і висше

Стихарі від........ $6.00 „

Ручники, илитони, хоругви з образами від $30.00 і в.

Чаші від........ $20, 35, 40, 50 і висше

Лїхтарі, Служебники, Евангелія від $20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній цїні.

Приймає ся замовленя на нові річи і до направи старі ризи.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСКІ, ПАСИ і проче.

Сьвітло церковне:

СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройці ручно декоров. 5, 6.50, 7, 9.50 д. | Угля до кадильниці ..... 28 цнт.

Пачка (120) запалячів ... 24 цнт. | Олива ґальон .... 1.10 дол.

Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.

„ „ 4 на ф. і 6 на фунт........ 22 „

Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт .... 22 „

Сьвічки стеаринові........ 16 „

„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.

Кадило 50 і 55 цнт. за фунт

Одинока взірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ"

затруднює добре вишколений друкарський персональ, посїдає найновійші машини, як тоже ріжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цїнах.

Впов. Родимці, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза повинні з всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи."